

MINISTERUL JUSTIȚIEI

Anexa 1

PROIECT

STRATEGIA NAȚIONALĂ ANTICORUPȚIE 2016 - 2020

17.06.2016

Cuprins

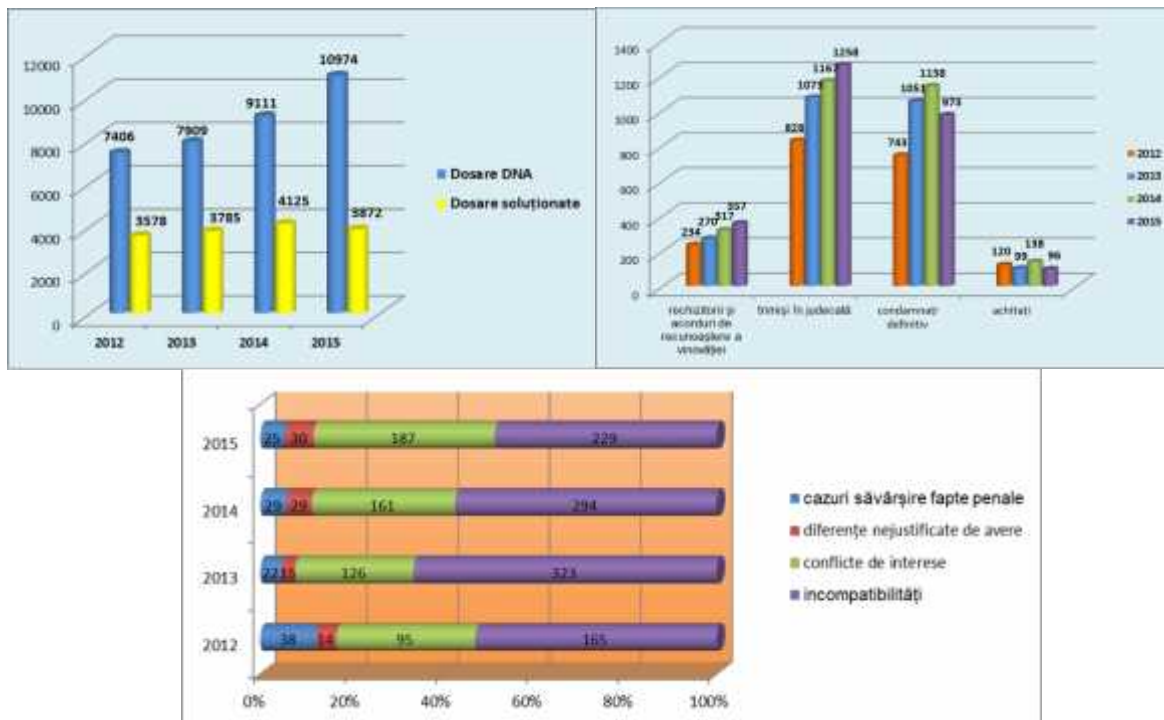
1. INTRODUCERE	4
2. VALORI ȘI PRINCIPII.....	13
3. CADRUL NECESAR IMPLEMENTĂRII SNA	14
4. SCOP, PUBLICUL ȚINT ȘI ABORDAREA PROPUȘĂ	14
5. IMPACTUL SCOS LA ÎNVIȘI AL STRATEGIEI.....	14
6. OBIECTIVE GENERALE ȘI SPECIFICE, ACȚIUNI PRINCIPALE	15
7. IMPLICAȚII JURIDICE.....	30
8. IMPLICAȚII BUDGETARE.....	31
9. COORDONAREA IMPLEMENTĂRII ȘI MONITORIZĂRII STRATEGIEI	31

AEP – Autoritatea Electorală Permanentă
 ANABI – Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate
 ANAF – Agenția Națională de Administrare Fiscală
 ANFP - Agenția Națională a Funcționarilor Publici
 ANI – Agenția Națională de Integritate
 ANAP – Autoritatea Națională pentru Achiziții Publice
 ANP – Administrația Națională a Penitenciarelor
 CARIN – Rețeaua Internațională Camden a Oficiilor de Recuperare a Creanțelor
 CE - Comisia Europeană
 CNAS – Casa Națională de Asigurări de Sănătate
 CSM - Consiliul Superior al Magistraturii
 Convenția OCDE - Convenția Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică privind combaterea mituirii funcționarilor publici în cadrul tranzacțiilor comerciale internaționale
 CNATDCU - Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare
 DGA – Direcția Generală Anticorupție
 DNA – Direcția Națională Anticorupție
 GRECO – Grupul de state împotriva corupției – Consiliul European
 Grupul Anti-mit – Grupul de Lucru privind Lupta împotriva Corupției în Tranzacțiile Internaționale
 H.G. – Hotărârea Guvernului
 INM – Institutul Național al Magistraturii
 IACA – Academia Internațională Anticorupție (International Anticorruption Academy)
 ÎCCJ - Înalta Curte de Casație și Justiție
 MAI – Ministerul Afacerilor Interne
 MCPDC - Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic
 MCV - Mecanismul de Cooperare și Verificare
 MDRAP – Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
 ME – Ministerul Energiei
 MECRMA - Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri
 MENCS - Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice
 MFE – Ministerul Fondurilor Europene
 MFP – Ministerul Finanțelor Publice
 MJ - Ministerul Justiției
 MMFPSPV - Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
 MP – Ministerul Public
 MS - Ministerul Sănătății
 MT – Ministerul Transporturilor
 OCDE – Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
 ONPCSB – Oficiul Național pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
 ONRC – Oficiul Național al Registrului Comerțului
 ONU – Organizația Națiunilor Unite
 OGP – Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă (Open Government Partnership)
 PÎCCJ – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție
 RAI – Inițiativa Regională Anticorupție (Regional Anticorruption Initiative)
 SEECF - Procesul de Cooperare din Europa de Sud-Est
 SGG - Secretariatul General al Guvernului
 SNA – Strategia națională anticorupție
 UNCAC – Convenția Națiunilor Unite împotriva Corupției
 UE – Uniunea Europeană
 UAT – Unitate administrativ-teritorială

1.INTRODUCERE

1.1 Stadiul actual i problemele identificate

Strategia Național Anticorupție 2012 – 2015, în corelare cu MCV i politicile sectoriale de integritate au produs, pentru prima oară în istoria politicilor publice în materie, o schimbare de substanță în ceea ce privește eficiența măsurilor propuse. Măsurile de combatere a corupției luate atât de DNA cât și de ANI au dobândit sustenabilitate și predictibilitate, prin confirmări în fața instanțelor de judecată. Rezultatele obținute prin măsurile de combatere pun o presiune importantă pe Guvern și structurile administrative pentru a duce mai departe performanțele obținute. Aceasta înseamnă în primul rând o necesitate a regândirii priorităților strategice prin SNA, mai mult prevenție, acțiune asupra cauzelor profunde și nu numai asupra efectelor ușor de identificat, mai mult educație, inclusiv juridică, și nu în ultimul rând, repararea prejudiciilor provocate prin săvârșirea de infracțiuni.

Evaluările internaționale au subliniat în mod constant utilitatea documentului strategic. Cel mai recent raport privind progresele înregistrate de România în cadrul MCV consideră că "Strategia național anticorupție este instrumentul de bază prin care se încurajează acordarea de prioritate măsurilor preventive adoptate de către administrația publică, atât la nivel național, cât și la nivel local. Proiectele concrete de prevenire a corupției din cadrul ministerelor, unele finanțate din fonduri ale UE și de organizații neguvernamentale, vor continua să contribuie în mod util la lupta împotriva corupției în cadrul administrației". Aprecieri similare au fost formulate de către GRECO și OCDE.

Totodată, SNA 2012 - 2015 a generat o bună practică internațională, prin instituirea unui mecanism de misiuni tematice de evaluare la nivelul instituțiilor publice, care a implicat derularea unor vizite de evaluare de către echipe de experți formate din reprezentanți ai celor cinci platforme de cooperare (inclusiv societatea civilă). În cei patru ani de aplicare a strategiei au fost evaluate 17 instituții centrale și 66 de entități din administrația publică locală. Acest tip de cooperare și schimb de experiențe trebuie consolidat și în următorul ciclu strategic.

1.1.1 Evoluții majore înregistrate în perioada de implementare

- După aprobarea SNA de către Guvern, documentul a fost asumat de către Parlamentul României și sistemul judiciar.
- Beneficiul major adus de această strategie a fost accentul pus pe implementarea standardelor de integritate. Comparativ cu nivelul de implicare în implementarea SNA privind sectoarele vulnerabile și administrația

MINISTERUL JUSTIȚIEI

public local 2008-2010 (4 instituții publice și 12 primării), aproximativ 2500 de instituții publice, de la ministere la primării și de la autorități independente la companii cu capital de stat au lucrat împreună cu MJ pentru a găsi cele mai eficiente mecanisme de aplicare a măsurilor preventive.

- Stabilitatea cadrului legislativ și instituțional anticorupție, manifestat inclusiv sub forma alocării resurselor bugetare și umane pentru autoritățile specializate (DNA, ANI, DGA), contribuie la explicarea eficienței crescute a acestor autorități, în special în zona de combatere, respectiv titlul de încredere în creșterea cetățenilor în instituțiile anticorupție.
- Promovarea politicii penale de încurajare a recuperării veniturilor dobândite din săvârșirea de infracțiuni a condus la introducerea legislației privind valorificarea bunurilor sechestrate și confiscarea extinsă alături de o creștere semnificativă a indicatorilor înregistrați de procurori și instanțe în materia dispunerii măsurilor de indisponibilizare și confiscare.
- Mecanismul deja instituționalizat prin SNA de evaluare reciprocă între instituțiile publice a relevat importanța pârgurilor administrative manageriale în prevenirea corupției.
- Au fost adoptate măsuri pentru consolidarea instituțională în domenii precum: controlul *ex-ante* (prin constituirea, în cadrul ANI, a sistemului informatic Prevent pentru prevenirea și identificarea potențialelor conflicte de interese), investigațiile financiare (prin mărirea schemei de personal a MP cu 400 de investigatori din cadrul ANAF), adoptarea noii legislații privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, majorarea salariilor inspectorilor de integritate ANI la nivelul funcțiilor echivalente din cadrul Consiliului Concurenței.
- Metodologia de evaluare a riscurilor de corupție, testată de către DGA în cadrul SNA 2008 – 2010, a fost extinsă în 4 instituții pilot: MS, MENCS, ANAF și ANP. Similar, metodologia dezvoltată de MDRAP a fost testată la nivelul a 130 de primării;
- A fost încheiat primul acord de partajare a bunurilor confiscate, între România și Statele Unite ale Americii, prin care a fost transferat către MJ și Structura Antidrog a Poliției Române suma de 400.000 USD, confiscat de o instanță americană într-un caz de criminalitate organizată investigat cu ajutorul autorităților române.
- La nivelul administrației publice centrale au fost identificate bune practici în implementarea SNA. Cu titlu de exemplu:
  - înființarea unor structuri de integritate (MDRAP, MS, MMFPSPV, ANAF);
  - formularea, de către Curtea de Conturi, a 341 sesizări către organele de urmărire penală, prejudiciul total constatat de acestea fiind de 1.340,91 mil euro;
  - crearea, la inițiativa Consiliului Concurenței, a modului de licitații trucate - instrument de lucru axat pe schimbul rapid de informații între experții desemnați de instituțiile implicate în domeniul achizițiilor publice;
  - elaborarea propriilor strategii anticorupție (MDRAP și MECS);
  - operaționalizarea, la nivelul ANAF, a aplicației informatice MonitorSP, care stochează măsurile întreprinse de agenție în vederea recuperării creanțelor, cât și informații preluate din hotărârile judecătorești pronunțate în materie penală;
  - constituirea Consiliilor de Etică și aplicarea Mecanismului de Feedback al Pacientului la nivelul spitalelor publice din România, ca mecanisme suport pentru acțiunile ce au ca scop reducerea nivelului plângerilor informale.
- La nivelul administrației publice locale au fost identificate bune practici în implementarea SNA¹: elaborarea de coduri de etică și conduită, specializate pe domeniul fondurilor europene, respectiv achiziții publice; implementarea unor proceduri on-line de tip e-guvernare; organizarea de dezbateri și activități de instruire pentru promovarea bunelor practici anticorupție la nivelul administrației publice locale, pentru informarea cetățenilor; constituirea de registre pentru evidența cazurilor de abținere în luarea deciziei în situații de conflict de interese, respectiv privind evidența incidentelor de integritate.
- O atenție deosebită a fost acordată domeniului achizițiilor publice. O serie de sesiuni de training au fost organizate în perioada 2013-2014, în proiectul „Combaterea criminalității în domeniul achizițiilor publice”,

¹ Conform Raportului de monitorizare (R3) privind stadiul și impactul implementării SNA 2012-2015 la nivelul administrației publice locale în anul 2014, elaborat de MDRAP.

implementat de Freedom House România în parteneriat cu mai multe instituții publice, organizații ale societății civile și parteneri internaționali.

1.1.2 Puncte slabe / priorități de intervenție strategică

Evaluările reciproce realizate între instituțiile publice au identificat deficiențe, care pot reprezenta repere pentru următorii ani, respectiv pentru perioada 2016 - 2020:

- Instituționalizarea reacției la incidentele de integritate asimilate eșecului de management;
- Necesitatea consolidării structurilor de prevenire la nivelul instituțiilor publice, precum și a celor de control intern și audit, alături de specializarea analizei de riscuri instituționale;
- Educația anticorupție reprezintă o prioritate majoră. Există un deficit semnificativ de cunoștințe de către angajați și managerii standardelor legale de integritate (protecția avertizorului de integritate, consilierea etică, interdicțiile post-angajare - pantouflage, gestiunea funcțiilor sensibile);
- Gestionarea creanțelor provenite din infracțiuni, în special în faza de administrare a bunurilor sechestrate și de valorificare a celor confiscate;
- Prevenirea corupției în mediul politic și identificarea formulei de transpunere a măsurilor restante prevăzute de SNA în ceea ce privește soluționarea în termen de 72 de ore a cererilor de încuviințare a percheziției, reținerii sau arestării preventive a membrilor Parlamentului, precum și cu privire la adoptarea codului de etică al acestora;
- Intensificarea eforturilor de consolidare a integrității în mediul de afaceri, inclusiv în întreprinderile publice, mai ales prin: implementarea unui plan de integritate, dezvoltarea și aplicarea codului etică al companiei, instituirea de mecanisme pentru protecția avertizorilor de integritate, aplicarea măsurilor preventive pentru funcțiile sensibile și a mecanismelor de tratare a incidentelor de integritate;
- Din rapoartele transmise de UAT-uri, se poate remarca o abordare formalistă a prevenirii corupției la nivel local². Codurile de etică sunt elaborate la nivelul unui număr redus de APL-uri, iar persoanele responsabile cu consilierea etică exercită un rol formal. Măsură privind declararea cadourilor nu este cunoscută la nivelul UAT-urilor și în majoritatea instituțiilor nu se implementează. Nu există proceduri de prevenire a conflictelor de interese și incompatibilităților. Prevederile privind interdicțiile post-angajare (pantouflage-ul) și instituția avertizorului de integritate sunt foarte puțin sau deloc cunoscute la nivelul instituțiilor administrației publice locale, la fel ca și informațiile privind publicarea datelor în format deschis.

Pe lângă acestea, principalele dificultăți semnalate de către reprezentanții autorităților administrației publice locale se referă la³:

- lipsa personalului și nivelul de pregătire a celui existent neadecvat îndeplinirii atribuțiilor;
- cumulul de atribuții ale persoanelor desemnate cu monitorizarea/ implementarea SNA;
- lipsa capacității proprii de realizare a analizei riscurilor și vulnerabilităților la corupție, de identificare a măsurilor de remediere, de elaborare a celorlalte documente solicitate la raportare;
- lipsa consultanței în ceea ce privește redactarea autoevaluării măsurilor anticorupție preventive și a indicatorilor aferenți, precum și a celorlalte documente solicitate la raportare;
- lipsa unui model de procedură de sistem privind colectarea sistematică a datelor necesare autoevaluării gradului de implementare a măsurilor preventive anticorupție obligatorii;
- instabilitatea și insecuritatea resimțite la nivel individual, induse de reorganizările care au dus la reconfigurarea colectivelor constituie problema aflată în prim-planul preocupărilor personalului chestionat și mai puțin în problema corupției, care nu este percepută ca având un efect direct și imediat asupra individului, ducând la neimplicarea acestuia în prevenirea fenomenului;
- rigiditatea și teama angajaților de a raporta abaterile disciplinare și faptele de corupție identificate;
- dificultatea de a atrage și de a menține în sistem personal specializat și lipsa unor mecanisme eficiente de descoperire, raportare și sancționare a abuzurilor funcționarilor;

² Conform Raportului de monitorizare (R3) privind stadiul și impactul implementării SNA 2012-2015 la nivelul administrației publice locale în anul 2014, elaborat de MDRAP.

³ Conform Raportului de monitorizare (R4) privind stadiul și impactul implementării Strategiei Naționale Anticorupție 2012-2015 la nivelul administrației publice locale în anul 2015 și comparativ pentru perioada 2012 - 2015, elaborat de MDRAP.

- lipsa unei comunicări interne eficiente cu efecte semnificative negative asupra asigurării unui climat organizațional optim;
- salarizarea necorespunzătoare;
- lipsa resurselor financiare pentru implementarea prevederilor SNA (ex: pentru dezvoltarea unor noi soluții de e-administrare ca platformă de accesare a serviciilor publice de către cetățeni);
- resurse financiare insuficiente pentru asigurarea accesului la pregătirea profesională a angajaților instituției;
- resurse financiare și umane insuficiente pentru dezvoltarea rețelelor de elaborare și evaluare a politicilor publice anticorupție de la nivel teritorial/ local după modelul grupurilor de acțiune anticorupție;
- nivelul relativ scăzut al interesului salariaților și al instituțiilor publice privind organizarea de consultări și dezbateri periodice pentru diseminarea bunelor practici privind integritatea și lupta împotriva corupției;
- lipsa de informare și conștientizare a consecințelor faptelor de corupție în rândul cetățenilor.

La vulnerabilitățile expuse mai sus se adaugă și insuficiența resurselor umane și financiare alocate Secretariatului Tehnic al SNA și structurilor de audit, control administrativ și control intern managerial din instituțiile publice, cu impact semnificativ asupra deficitului constat în materia educației anticorupție. Acest deficit a reprezentat și concluzia unei cercetări criminologice date publicității de către MJ în 2015, referitoare la experiențele directe cu fenomenul corupției ale persoanelor condamnate pentru astfel de fapte. Studiul reflectă efectul disuasiv redus al eforturilor de combatere a corupției, precum și insuficiența cunoașterii și aplicării cadrului normativ.

1.1.3 Evaluările interne sunt confirmate în mare parte și de concluziile auditului independent realizat cu sprijinul OCDE

Raportul de audit privind implementarea SNA 2012-2015 validează o parte din concluziile evaluării realizate de Secretariatul tehnic al SNA și prezentate Guvernului în luna martie 2016. Acesta recomandă selectarea câtorva priorități pentru următoarea strategie, precum achizițiile publice și alte tipuri de contracte în care parte sunt instituțiile publice, dar și transparența. De asemenea, raportul recomandă implementarea sistemului preventiv (de semnalare a eventualelor situații de conflict de interese în procedurile de achiziții publice), și utilizarea SEAP pentru întregul proces de achiziții publice, dar și punerea la dispoziția publicului a informațiilor respective în format deschis. Este recomandat introducerea "listei negre" a societăților și persoanelor din conducerea acestora (de exemplu, administratori/ membri din consiliul de administrație/ consiliul de supraveghere/ directorat/ directori generali/ directori) care au încălcat legea privind achizițiile publice, dar și includerea întreprinderilor publice și a administrației publice locale printre prioritățile noii strategii.

Este recomandat monitorizarea implementării la nivel local a Legii accesului la informații de interes public și implicarea populației în elaborarea bugetelor locale, dar și instruirea funcționarilor locali și a societăților în care municipalitatea este acționar, evaluarea sistemică a publicității în mod proactiv a informațiilor de interes public de către autoritățile publice locale, analizarea implementării efective a solicitărilor de informații, derularea de campanii de sensibilizare cu privire la drepturile cetățenilor de a obține informații de la nivelul autorităților locale; toate aceste instrumente ar putea fi folosite pentru a spori transparența la nivel local, alături de punerea la dispoziție a informațiilor de interes public pe site-urile instituțiilor publice și ale întreprinderilor publice.

Trebuie acordată atenție proceselor de luare a deciziilor care sunt vulnerabile și lipsite de transparență. În cazul în care procesul de luare a deciziilor nu este transparent, acesta ar trebui să fie schimbat (de exemplu, în recrutarea de medici în spitale, alocarea de bani pentru instituțiile medicale, achiziționarea de echipamente medicale și medicamente). Este încurajată utilizarea de soluții electronice (e-certificate, e-înregistrare pentru medici, e-rețete, e-consiliere de către medici, e-coală, inclusiv e-testare) pentru a limita posibilitățile de corupție.

Raportul recomandă și oferirea de diverse stimulente pentru a motiva organizațiile și organele de conducere ale acestora să integreze politici anticorupție, de exemplu, prin alocarea de fonduri suplimentare pe baza prezenței în sursele anticorupție sau eliberarea unui certificat de "bun guvernare" pentru instituție sau administrația locală. În plus, raportul recomandă ca MJ și alte autorități să introducă inițiative de sensibilizare și conștientizare cu privire la impactul fenomenului de corupție. Este recomandat includerea riscurilor de mituire a funcționarilor

publici și personalului contractual și în conform cu Convenția OCDE în sesiunile de formare profesională la care participă reprezentanții mediului de afaceri.

Implementarea recomandărilor rundei a patra de evaluare GRECO cu privire la parlamentari, dar și luarea în considerare a restrângerii imunităților sunt alte două aspecte abordate de raportul de audit.

Asigurarea stabilității instituțiilor-cheie anticorupție, alocarea de fonduri suplimentare și resurse umane adecvate pentru acestea, dar și punerea unui accent mai mare pe confiscarea bunurilor ilicite sunt de asemenea recomandate.

Raportul de audit recomandă creșterea gradului de educație anticorupție pentru entitățile publice și private interesate, prin module de instruire pentru funcționarii publici și personal contractual, dar și cursuri de formare, cu testare interactivă on-line, pentru persoanele din conducerea instituțiilor publice.

În ceea ce privește mecanismul de monitorizare a strategiei, raportul de audit recunoaște valoarea adăugată a misiunilor de evaluare și recomandă menținerea lor, deoarece acestea constituie o măsură extrem de benefică de sensibilizare și consiliere. Se recomandă adăugarea unui mecanism de urmărire a punerii în aplicare a recomandărilor formulate ca urmare a misiunilor.

Se recomandă alocarea de resurse financiare pentru implementarea politicii anticorupție.

1.2 Corelarea cu alte politici naționale și sectoriale

În arhitectura politicilor publice naționale, SNA ocupă un loc important, aflându-se la intersecția mai multor politici publice, reprezentând la rândul său o politică sectorială prin raportare la Strategia Națională de Apărare a Țării (SNApT) 2015-2019. De altfel, SNApT identifică în mod obiectiv corupția ca un risc și o vulnerabilitate importantă:

- "nerealizarea obiectivelor de dezvoltare ale României poate fi generată de persistența dificultăților economice, proliferarea economiei subterane și a corupției, evaziunea fiscală, precaritatea infrastructurii, dar și de factori externi precum perpetuarea decalajelor de dezvoltare la nivelul UE și gradul scăzut de rezistență față de turbulențele majore de pe piețele externe, mai ales pe zona financiar-bancară";
- „corupția vulnerabilizează statul, generează prejudicii economiei și afectează potențialul de dezvoltare a țării, buna guvernare, decizia în folosul cetățenilor și comunităților, precum și încrederea în actul de justiție și în instituțiile statului. În plan extern, persistența corupției are impact negativ asupra credibilității și imaginii țării noastre”.

SNApT confirmă evaluarea internă a SNA legată de capacitatea redusă a administrației centrale și locale de a implementa politicile publice naționale și europene, asumat de asemenea ca vulnerabilitate.

SNA se corelează, totodată, cu strategii sectoriale precum Strategia de reformă a funcției publice, Strategia pentru consolidarea administrației publice, Strategia pentru dezvoltarea justiției ca serviciu public, Strategia națională pentru achiziții publice sau Strategia națională pentru competitivitate.

1.3 Fenomenul corupției din România reflectat în cercetări, statistici, sondaje naționale și internaționale

1.3.1. Percepția fenomenului de corupție din România

Analiza comparativă a celor mai relevanți indicatori externi de evaluare a percepției corupției reflectă un progres limitat în atingerea țintei propuse de SNA 2012 - 2015, respectiv media țărilor membre ale UE. Acest obiectiv urmează să fi transferat spre noua SNA.

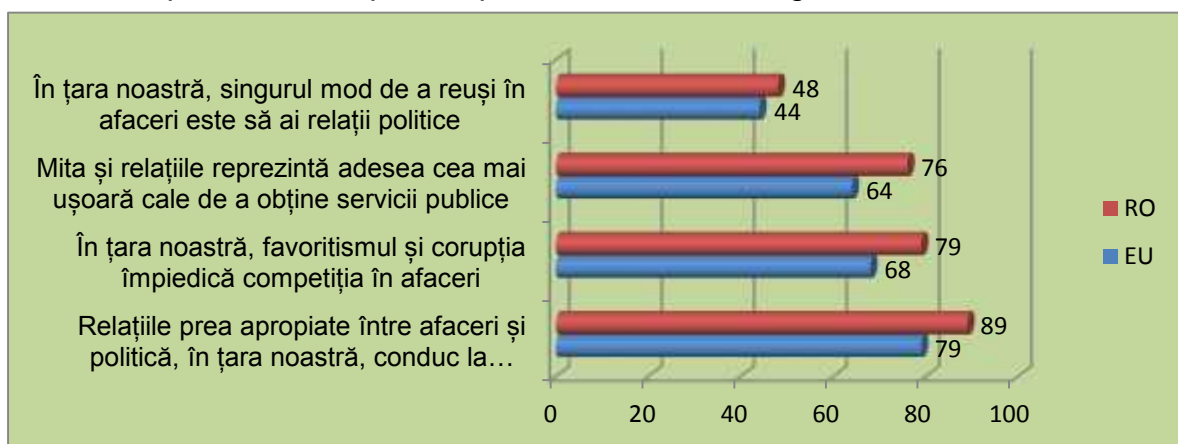
Indicator	Strategia 2012-2015		Stadiu actual	
	RO	UE	RO	UE
Indicele de Percepție a Corupției	Aproximativ trei sferturi dintre țările care compun acest index au un scor inferior valorii de 5 (pe o scară de 0- nivel ridicat de corupție, la 10- nivel	6.37 media UE	România are un scor de 46 (0 nivel ridicat de corupție și 100 nivel de integritate)	Media este 65.36

	ridicat de integritate)			
	România are un scor de 3.6.			
Barometrul Global a Corupției	87% dintre respondenții români consideră că nivelul corupției din România a crescut în ultimii 3 ani	73% media UE	43% dintre respondenții români consideră că nivelul corupției din România a crescut mult în ultimii 2 ani și 21% că a crescut puțin	28.5% dintre europeni apreciază că nivelul corupției a crescut mult și 24.18% că a crescut puțin
	Partidele politice și Parlamentul sunt considerate instituțiile cele mai afectate de corupție (cu un scor de 4.5), urmate îndeaproape de justiție (4), poliție (3.9) și funcționari publici (3.8).	Media UE 4.4 (partide politice) 3.5 (parlament) 3.4 (justiție) 3.1 (poliție) 3.5 (funcționari publici)	Partidele politice și Parlamentul rămân instituțiile considerate instituțiile cele mai afectate de corupție (cu un scor de 76%, respectiv 68%), urmate de justiție (58%), poliție (54%) și funcționari publici (50%).	Media UE 69.6% (partide politice) 57.7% (Parlament) 45.5% (justiție) 41% (poliție) 50.6% (funcționari publici)
	Numai 7% dintre respondenții apreciază ca eficiente eforturile curente ale Guvernului de a lupta împotriva corupției	26% media UE	2% dintre respondenții apreciază ca foarte eficiente eforturile Guvernului de a lupta împotriva corupției și 11% ca eficiente	1.55% dintre europeni apreciază ca foarte eficiente eforturile Guvernului de a lupta împotriva corupției și 10.81% ca eficiente
Raportul Națiuni în Tranzitie	4.00	3.27 - Media UE pentru anul 2010.	3.46	2.63 - Media UE pentru anul 2015

Un studiu referitor la libertatea economică relevă că în România este mai dificil de dezvoltat o afacere decât în țările vecine din UE, Bulgaria și Ungaria, dar mai ușor decât în Franța sau Italia. Astfel, Indexul Libertății Economice 2016, realizat de Heritage Foundation⁴, plasează România pe locul 61 în lume, dintr-un total de 178 de țări evaluate. Țara noastră pierde astfel 4 locuri în clasamentul mondial al libertății economice față de indexul realizat în anul 2015. Clasamentul pe 2016 acordă României o medie de **65,5 puncte** (din 100 posibile).

Rămânând în zona de afaceri, în ultimul Eurobarometru⁵ din 2015 cu privire la atitudinea privind corupția în UE, țara noastră se află peste media europeană, fapt care nu face decât să îngreuneze dezvoltarea acestui sector.

Referitor la modalitățile de manifestare a corupției, unul din patru cetățeni ai UE consideră că este acceptabil să oferi un cadou (23%) sau să faci o favoare (26%), iar aproape unul din șase respondenți (16%) apreciază că este acceptabil să oferi bani pentru a obține ceva de la administrația publică sau de la sistemul public de servicii. Per ansamblu, percepția generală este că admisibilă este oferirea unui beneficiu pentru a obține ceea ce de fapt se cuvine în mod legal.

⁴ http://media.hotnews.ro/media_server1/document-2016-02-3-20771152-0-romania.pdf

⁵ <http://ec.europa.eu/COMINFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/FLASH/surveyKy/2084>

Este interesant de remarcat faptul că pe toate cele trei dimensiuni evaluate (oferirea de favoruri, cadouri sau bani), românii manifestă o reticență foarte mare de a formula un punct de vedere. Unul din zece români (11%, în timp ce media europeană este 2%) se ferește să spună că ar face o favoare pentru a obține ceva de la administrația publică, mai mult de două treimi (69%, media europeană 72%) dezaprobă asemenea conduită, iar unul din cinci (20%, media europeană 26%) aprobă acest demers. Cei mai puțin cetețeni care ar recurge la un astfel de gest sunt din Finlanda (8%), iar cei mai mulți (68%) – mai mult de două treimi – sunt din Croația.

Rata abțineriilor rămâne mare și în ceea ce privește oferirea unui cadou pentru a obține ceva de la administrația publică sau de la sistemul de servicii publice. Media europeană a non-răspunsurilor este 1%, în timp ce România înregistrează un număr de 8% non-răspunsuri. Mai mult de două treimi dintre lituanieni (67%) sunt dispuși să ofere cadouri, iar cei mai puțin dispuși sunt finlandezii (6%) și danezii (8%).

Trendul non-răspunsurilor rămâne ascendent și în ceea ce privește oferirea de bani, aproape unul din zece români (9%) preferând să nu răspundă la această chestiune, față de media europeană de 2%. Aproape jumătate dintre lituanieni (42%) sunt gata să ofere bani, în timp ce portughezii (6%), spaniolii (7%) și finlandezii (7%) nu ar recurge la un astfel de gest. De remarcat faptul că, în Danemarca, una dintre cele mai integre țări din Europa, un sfert dintre respondenți (25%) ar fi dispuși să ofere bani.

Indexul de Integritate Publică⁶ elaborat de European Research Centre for Anti-Corruption and State-Building (ERCAS) și Hertie School of Governance evidențiază faptul că în 2012, România era pe ultimul loc, pentru că, în 2014, s-a situat pe locul 27 din 28 în UE în ceea ce privește **integritatea publică**. Date mai recente arată că în 2015 România a continuat să progreseze, având cea mai mare îmbunătățire a scorului de integritate în ultimul an (0.63 puncte), datorat unor procese de simplificare administrativă și digitizare a unor servicii publice, devansând Croația, Bulgaria, Grecia, Slovacia și urcând pe locul 24 în UE⁷.

Scorurile de integritate publică în 2015 ale tuturor statelor membre UE, pe regiuni⁸

	Indexul IIP	Simplitate administrativ	Comerț deschis	Independența Justiției	Audit	Servicii de e-guvernare	Utilizatori e-guvernare	Schimbare IIP 2015-2014
Media UE	5.68	6.06	5.86	5.89	5.01	5.74	5.50	-0.03
Central & Est	4.25	5.26	3.86	3.86	3.76	4.36	4.37	-0.02
Bulgaria	2.18	2.10	3.20	1.15	3.83	1.00	1.82	-0.20
Croația	2.52	2.57	1.00	2.88	1.24	3.61	3.81	-0.12
Cehia	3.13	1.54	2.88	4.36	3.99	2.54	3.45	-0.09
Estonia	8.38	10.00	9.24	8.12	6.45	7.28	9.18	0.55
Ungaria	4.54	6.67	1.13	4.72	5.28	4.79	4.62	-0.30
Letonia	5.78	7.51	5.30	4.65	4.96	6.45	5.79	-0.15
Lituania	5.84	8.90	6.37	3.90	3.83	7.16	4.86	0.06
Polonia	3.54	1.00	4.13	4.86	3.83	4.55	2.87	-0.17
România	3.23	6.55	3.68	3.51	1.28	3.37	1.00	0.63
Slovacia	3.64	2.68	3.25	1.00	5.28	3.96	5.68	-0.20
Slovenia	3.92	8.35	2.25	3.28	1.40	3.25	4.97	-0.27
Nord	8.39	8.83	8.45	9.36	8.04	6.57	9.10	-0.21
Danemarca	8.36	8.77	9.24	9.87	6.33	5.97	10.00	-0.13

⁶ <http://sar.org.ro/raportul-anual-de-analiza-si-prognoza-romania-2016/>

⁷ <http://dev.integrity-index.org/>

⁸ <http://sar.org.ro/raportul-anual-de-analiza-si-prognoza-romania-2016/>

Finlanda	8.71	8.99	6.92	10.00	10.00	7.28	9.06	-0.17
Suedia	8.10	8.73	9.18	8.20	7.78	6.45	8.25	-0.34
Sud	4.71	5.05	5.11	4.62	3.44	5.68	4.35	-0.04
Cipru	4.27	2.89	5.60	5.59	4.15	3.72	3.69	-0.50
Grecia	4.33	6.62	3.44	3.92	1.52	5.38	5.09	-0.01
Italia	4.15	5.60	5.08	3.67	1.00	7.04	2.52	0.03
Malta	4.46	1.47	4.11	5.91	7.78	2.89	4.62	0.07
Portugalia	5.64	8.32	5.38	5.66	4.03	5.74	4.74	-0.07
Spania	5.38	5.42	7.06	2.96	2.13	9.29	5.44	0.29
Vest	7.36	6.87	8.19	8.35	6.77	7.38	6.57	0.01
Austria	6.36	2.97	7.75	7.08	6.93	7.04	6.38	-0.14
Belgia	7.11	8.97	7.43	8.12	6.13	6.21	5.79	-0.05
Franța	8.03	8.66	9.44	6.66	6.33	10.00	7.08	0.14
Germania	6.37	3.48	7.61	8.56	6.57	6.09	5.91	-0.23
Irlanda	7.40	9.57	10.00	9.37	3.66	6.21	5.56	0.01
Luxemburg	7.03	3.80	7.11	8.81	9.07	5.50	7.90	0.16
Olanda	8.69	9.30	8.17	9.00	8.02	9.17	8.48	0.03
Marea Britanie	7.85	8.20	7.99	9.23	7.46	8.82	5.44	0.11

Surse: Eurostat 2015, Banca Mondial, Doing Business Dataset 2015, ONU, E-Government Survey 2014 și calcule proprii. Legenda. Scorurile variază de la 1 la 10, cu 10 cel mai bun control al corupției.

În luna martie a.c., în cadrul conferinței „Monitorizarea Guvernului: Măsurarea Riscurilor de Corupție în Datele privind Achizițiile Publice” organizată de către Societatea Academică din România, împreună cu Institutul pentru Transparență Guvernamentală (Budapesta), Consiliul Concurenței și ANAP a fost prezentată metodologia de elaborare a **Indicelui de Risc de Corupție (IRC)** care este aplicat asupra contractelor publicate în Tenders Electronic Daily TED. IRC poate fi folosit pentru a estima **riscul de corupție** la nivel de contract în fiecare Stat Membru. Principalele concluzii referitoare la situația corupției în achizițiile publice s-au referit la faptul că **România este pe primul loc în UE în ceea ce privește volumul și calitatea informațiilor oferite per contract publicat în TED.** Aceste date nu sunt neapărat și corecte în fiecare caz, dar spre deosebire de țările cu cele mai puține date disponibile (Finlanda, Spania și Suedia) care au o rată medie de eroare administrativ între aproximativ 32% și 40%, România are o rată de numai 0.2%. **România se află la mijlocul clasamentului în ceea ce privește frecvența atribuirii contractelor de achiziții unui singur ofertant (22% dintre cazuri).** Situația este mai bună decât în țări precum Lituania, Grecia și Italia, dar mai rea decât în Slovenia, Bulgaria, Letonia și chiar și media instituțiilor UE (acestea pot atribui contracte la fel ca Statele Membre). **România este pe primul loc în UE în ceea ce privește costul corupției în achizițiile publice.** Din cauza riscului mare de corupție, măsurat prin IRC, care, în cazul României înregistrează prezența mai multor indicatori de risc, **prețul mediu per contract este mai mare cu aproximativ 33% decât în restul țărilor europene**⁹.

1.3.2. Experiența directă cu faptele de corupție

Analiza fenomenului corupției prin instrumente de cercetare științifică reprezintă o activitate care completează în mod necesar orice politic anticorupție național și ajută la construirea unei înțelegeri mai bune a conceptului larg al integrității în exercitarea unei funcții publice. Constatările Eurobarometrului, precum și ale altor câteva cercetări naționale, se bazează, însă, predominant, pe percepții generale și mai puțin pe experiențe concrete.

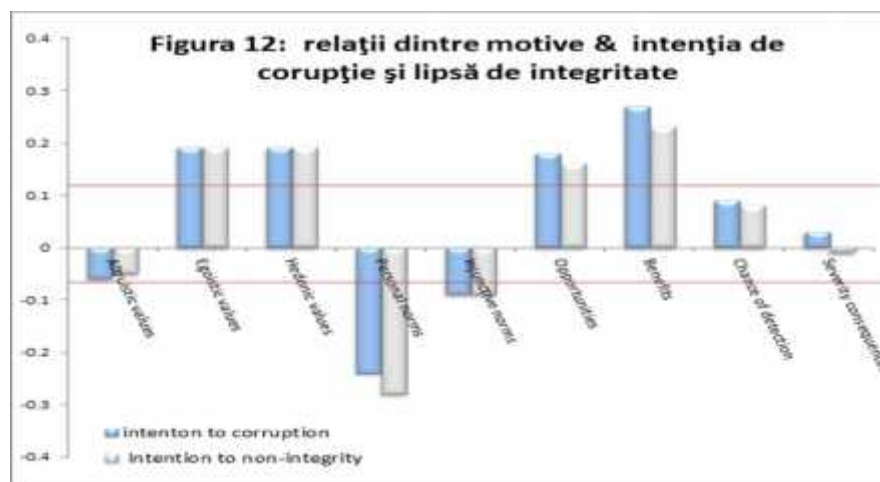
Pentru a corecta această deficiență de înțelegere a fenomenului, MJ și Facultățile de Drept ale Universităților din București și Amsterdam, cu sprijinul DNA și PÎCCJ, au derulat un studiu privind corupția¹⁰, al cărui scop a fost de

⁹ <http://sar.org.ro/sar-a-co-organizat-conferinta-monitorizarea-guvernului-masurarea-riscurilor-de-coruptie-in-datele-privind-achizițiile-publice/>

¹⁰ „Opinia persoanelor condamnate privind cauzele și consecințele corupției - Studiu privind corupția în România” (ianuarie 2015).

a înțelege mai bine cauzele acestora, precum și consecințele de ordin personal și profesional ale condamnărilor pentru fapte de corupție. În consecință, acest studiu s-a adresat persoanelor care au avut experiențe nemijlocite cu sistemul legal românesc în materia combaterii corupției, respectiv celor condamnați pentru fapte de corupție.

Concluziile cercetării susțin nevoia instrumentelor preventive și contribuie în felul acesta la oferirea unui suport științific demersurilor pe care MJ le promovează. Astfel, majoritatea factorilor propuși ca influențând comportamentul corupt au avut într-adevăr legătură cu intenția persoanelor de a se angaja în acte de corupție, totuși, cei mai importanți factori explicativi au fost normele morale personale privitoare la corupție și beneficiile așteptate în urma angajării în acte de corupție. Dintre aceste beneficii, cele mai importante au fost satisfacția și gratificarea personală, și posibilitatea de a oferi o viață mai bună familiilor lor – iar nu câștigul financiar, după cum se presupune adesea. În mod similar, riscul de a fi prins și severitatea pedepsei nu au avut efectul disuasiv scontat. În cadrul studiului, au fost adresate de asemenea întrebări privind intențiile persoanelor respective de a se angaja în alte forme de comportament ne-etic. Analizele arată că factorii care stau la baza corupției pot fi comparabili cu factorii care stau la baza lipsei de integritate în general.

În continuare, studiul a arătat că lipsesc în special oportunitățile de a se abține de la acte de corupție și de a respecta standardele de integritate. În timp ce România răspunde în principal la corupție în mod represiv, prin intermediul unui răspuns puternic al justiției penale, interviurile lasă impresia că multe dintre aceste cazuri ar fi putut fi evitate dacă ar fi fost implementate standarde de integritate, coduri clare de conduită și sisteme de gestionare a conformității în cadrul contextului organizațional în care acești respondenți s-au angajat în infracțiuni de corupție.

1.4 Agenda internațională

1.4.1 Conferința ministerială OCDE și Summit-ul de la Londra

SNA contribuie și la dezvoltarea componentei internaționale, aderarea României la Convenția OCDE privind combaterea mituirii funcționarilor publici în cadrul tranzacțiilor comerciale internaționale continuând să fie un obiectiv strategic național și o prioritate a agendei naționale anticorupție. Cu ocazia conferinței ministeriale OCDE din martie 2016, România a reiterat, încă o dată, intenția de a lucra în mod activ la obținerea statutului de membru cu drepturi depline al OCDE, și de a deveni un participant în cadrul Grupului de Lucru privind Lupta împotriva Corupției în Tranzacțiile Internaționale, în vederea aderării la Convenția OCDE. Prin semnarea declarației miniștrilor de justiție, România s-a angajat, printre altele, să continue eforturile de combatere a corupției, să îmbunătățească cooperarea internațională, să promoveze o mai bună protecție a avertizorilor de integritate și să consolideze parteneriatele împotriva corupției dintre sectorul public și mediul privat.

Summit-ul Anticorupție găzduit la Londra, în data de 12 mai 2016, a relansat lupta împotriva corupției ca o prioritate globală și necesară pentru combaterea sărăciei și dezvoltarea durabilă. La finalul summit-ului, țările participante au reiterat, într-o declarație comună, necesitatea combaterii corupției la nivel global. Delegații prezenți la reuniune au agreeat să folosească și să implementeze acordurile internaționale în vigoare și să transforme combaterea corupției într-o prioritate internă și externă. În cadrul acestui eveniment, România a

comunicat la rândul său determinarea de a accelera lupta împotriva corupției, subliniind faptul că aceasta este o datorie față de cetățeni. În documentul publicat la finalul reuniunii, România și-a declarat angajamentul de a menține cursul politicii anticorupție din ultimii ani și de a implementa un nou set de măsuri în cadrul viitoarei strategii naționale anticorupție.

1.4.2 Cadru de cooperare pentru promovarea integrității

Strategia este corelată cu toate instrumentele internaționale anticorupție la care România este parte (MCV, raportul anticorupție al UE, GRECO, UNCAC, RAI, SEEC, IACA). Prin acest document strategic se urmărește implementarea eficientă a standardelor interne și internaționale anticorupție, dar și pregătirea evaluării României în cadrul rundei a doua a mecanismului de evaluare a implementării UNCAC. Anul 2015 a marcat debutul evaluării României de către GRECO în cadrul rundei a patra de evaluare, ce are drept teme integritatea membrilor parlamentului și a sistemului judiciar. Anul acesta va fi dat publicității al doilea Raport Anticorupție al UE, care analizează trei teme de interes: corupția în sistemul de sănătate, achizițiile publice în procedurile care implică fonduri europene și spălarea banilor – circuite financiare și beneficiarul real.

Concluziile rapoartelor periodice emise de CE, GRECO și ONU, precum și alte inițiative regionale sau internaționale la care România este parte vor completa procesul de monitorizare.

2. VALORI ȘI PRINCIPII

2.1. Valori

SNA 2016 - 2020 presupune ca premisa asumării de către toate instituțiile și autoritățile publice, inclusiv întreprinderile publice¹¹ și alte instituții aflate în coordonarea, subordinea și sub autoritatea instituțiilor publice, a următoarelor valori fundamentale:

- **voinea politică** – toate cele trei puteri în stat, respectiv puterea executivă, judecătorească și cea legislativă, în alegerea importanței unei societăți lipsite de corupție și vor conlucra pentru aducerea la îndeplinire a măsurilor prevăzute de prezenta strategie;
- **integritatea** – reprezentanții instituțiilor și autorităților publice au obligația de a declara orice interese personale care pot veni în contradicție cu exercitarea obiectivă a atribuțiilor de serviciu. Totodată, aceștia sunt obligați să ia toate măsurile necesare pentru evitarea situațiilor de conflict de interese și incompatibilități;
- **prioritatea interesului public** – reprezentanții instituțiilor și autorităților publice au datoria de a considera interesul public mai presus de orice alt interes în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Aceștia nu trebuie să se folosească de funcția publică pentru obținerea de beneficii necuvenite patrimoniale sau nepatrimoniale, pentru ei, familiile lor sau persoane apropiate;
- **transparența** – reprezentanții instituțiilor și autorităților publice vor asigura accesul neîngrădit la informațiile de interes public, transparența procesului decizional și consultarea societății civile în cadrul acestui proces.

2.2. Principii

Fiecare măsură se subsumează următoarelor principii, a căror respectare este esențială pentru realizarea unei administrații publice moderne și eficiente:

- **principiul statului de drept** în baza căruia este consacrată supremația legii, toți cetățenii fiind egali în fața acesteia. Acesta are la bază respectarea drepturilor omului și presupune separarea puterilor în stat;
- **principiul responsabilității** potrivit căruia autoritățile statului răspund pentru îndeplinirea atribuțiilor ce le revin, respectiv pentru modul de implementare și eficiența strategiilor;
- **principiul evaluării și gestionării riscurilor de corupție** ar trebui să facă parte integrantă din procesul managerial desfășurat de către fiecare organizație;
- **principiul proporționalității în elaborarea și punerea în aplicare a procedurilor anticorupție:** Instituțiile publice trebuie să elaboreze, să implementeze și să mențină proceduri puternice, care să fie proporționale cu riscurile și vulnerabilitățile instituționale și dimensionate în funcție de resursele și complexitatea organizației;

¹¹ În sensul OUG nr. 109/2011 privind guvernarea corporativă a întreprinderilor publice (Legea nr. 111/2016)

- **principiul r spunderii la cel mai înalt nivel de angajament:** Politicile „anti-mit ” nu vor fi eficiente dac nu exist un mesaj clar dat de administra ie de la nivelul cel mai înalt, c mita nu este tolerat . Nivelul superior al conducerii pe fiecare palier de administra ie trebuie s ini ieze, s supravegheze i s conduc , prin puterea exemplului, punerea în aplicare a unei politici de respingere a corupiei, recunoscând faptul c mita este contrar valorilor fundamentale de integritate, transparen i responsabilitate i c aceasta submineaz eficacitatea organiza ional ;
- **principiul prevenirii s vâr irii faptelor de corup ie i a incidentelor de integritate** potrivit c ruia identificarea anticipat i înl turarea în timp util a premiselor apari iei faptelor de corup ie sunt prioritare i imperative. Atât institu iile publice, cât i cele private trebuie s dea dovad de diligen în evaluarea partenerilor, agen ilor i contractorilor. Fiecare entitate ar trebui s evalueze riscurile de luare de mit asociate cu intrarea într-un parteneriat sau de contractare a unor acorduri cu alte entit i i sunt datoare apoi s efectueze evalu ri periodice ale riscurilor. La încheierea de parteneriate sau aranjamente contractuale, trebuie s verifice dac respectivele organiza ii au politici i proceduri care sunt în concordan cu aceste principii i orient ri;
- **principiul eficacit ii în combaterea corupiei**, care se bazeaz pe evaluarea continu a activit ii institu iilor cu atribu ii în domeniu, atât din punctul de vedere al îndeplinirii cât mai complete a obiectivelor asumate pentru a produce efectele pozitive pe care societatea le a teapt , cât i al managementului organiza ional;
- **principiul cooper rii i coeren ei**, în baza c ruia institu iile implicate în prevenirea i combaterea corupiei trebuie s coopereze îndeaproape, asigurând o concep ie unitar asupra obiectivelor ce trebuie îndeplinite i a m surilor ce urmeaz a fi luate;
- **principiul parteneriatului public – privat**, care recunoa te importan a coopt rii societ ii civile i a mediului de afaceri în activit ile concrete de implementare a m surilor de prevenire a corupiei.

3. CADRUL NECESAR IMPLEMENT RII SNA

SNA 2016 - 2020 poate deveni un instrument de lucru eficient dac pe întreaga perioad de implementare sunt asigurate urm toarele condi ii minimale pentru succes:

- Stabilitatea legislativ și institu ional a cadrului anticorup ie care a generat performan ă în activitatea DNA i ANI;
- Garantarea independen ței sau, dup caz, a autonomiei opera ionale, a autorit ților cu rol în prevenirea și combaterea corup ției;
- Institu ionalizarea reac ției fa ă de eșecul de a preveni corup ția ;
- Asumarea transparen ței și a guvern rii deschise ca principii directe pentru toate m surile de implementare a SNA și premise pentru solu ții inovative de reducere a fenomenului corup ției;
- Alocarea de resurse adecvate pentru proiecte dezvoltate pe cele trei dimensiuni ale interven ției: educa ție, prevenire și combatere.

4. SCOP, PUBLICUL ȚINT I ABORDAREA PROPUȘ

Scopul SNA 2016-2020 este promovarea integrit ții, prin aplicarea riguroas a cadrului normativ i institu ional în vederea prevenirii corup ției în România.

Documentul are un caracter multidisciplinar i este adresat tuturor institu iilor publice reprezentând puterea executiv , legislativ i judec toreasc , autorit ilor publice locale, mediului de afaceri i societ ii civile.

Pentru fiecare tip de interven ie, sunt identificate obiective generale i specifice. Toate acestea sunt dezvoltate prin **asumarea transparen ței decizionale și a guvern rii deschise ca i corolar al prezentului document strategic**, dublat de abordarea trihotomic de interven ie strategic în domeniul anticorup ie: **prevenire, educa ie i combatere**.

5. IMPACTUL SCONTAT AL STRATEGIEI

Implementarea SNA 2016 – 2020 va conduce la atingerea a cel puțin ase rezultate:

- Încadrarea în media UE privind percep ția și mentalitatea public intern legat de amploarea fenomenului de corup ie din România;

- Reducerea substanțial, cu cel puțin 50%, a cazurilor de fraudare și corupere a procedurilor de achiziții publice și a incidentelor de integritate în sectoarele vulnerabile identificate;
- Implementarea măsurilor preventive anticorupție în peste 80% din instituțiile publice și întreprinderile publice, ca parte a unui plan de integritate dezvoltat pe bază de analiză de risc și standarde de control managerial intern;
- Atingerea obiectivelor MCV și asimilarea instituțional națională a procedurilor de evaluare, ca o garanție a ireversibilității măsurilor de consolidare a integrității în exercitarea funcțiilor publice;
- Aderarea României la Convenția anti-mită OCDE;
- Promovarea regională și internațională a expertizei anticorupție deținută de România.

6. OBIECTIVE GENERALE ȘI SPECIFICE, ACȚIUNI PRINCIPALE

6.1. Obiectiv general 1 – Dezvoltarea unei culturi a transparenței pentru o guvernare deschisă la nivel central și local

De peste 15 ani, România a adoptat două legi considerate încă etalon în plan internațional în materia accesului la informații de interes public și în cea a transparenței procesului decizional. Evaluarea implementării SNA 2012 – 2015 a arătat un grad relativ scăzut - spre mediu – a implementării Legilor nr. 544/2001 și 52/2003. Tangențial, implementarea celor două legi a fost sprijinită prin mecanismele promovate de SNA și Parteneriatul pentru o Guvernare Deschis. Cu toate acestea, absența unui coordonator al problematicei, resursele insuficiente alocate și caracterul preponderent formalist acordat celor două legi explică, în mare parte, efectul preventiv redus. Odată cu înființarea unei structuri dedicate implementării acestor legi, MCPDC, acestea au cunoscut un reviriment notabil, atât prin prisma informațiilor publicate de către instituțiile publice, cât și prin raportare la rețelele de practicieni din cadrul instituțiilor publice care au început să primească, în mod structurat și coerent, îndrumare metodologică și acces la bunele practici în materie.

SNA 2016 – 2020 propune creșterea calității implementării prevederilor privind accesul la informații de interes public. Acest lucru se va realiza prin preluarea în SNA a conținutului Memorandumului adoptat de Guvern la 3 martie 2016^[1] (anexa 4 la H.G), concomitent cu dezvoltarea platformei transparenta.gov.ro, un portal de centralizare a informațiilor de interes public și de informatizare a interacțiunii interinstituționale. De asemenea, creșterea calității procesului de asigurare a transparenței decizionale va fi făcută într-un mod etapizat, procesul demarând prin standardizarea acestei proceduri și diseminarea *Ghidului privind un proces transparent și eficient de consultare publică în administrație*, material ce va sprijini administrația publică. Această măsură va fi implementată atât prin monitorizarea procedurilor de realizare a consultării publice la nivel central și local, cât și prin soluții tehnice, precum dezvoltarea platformei consultare.gov.ro, soluție de creștere a predictibilității și urmărirea procesului de elaborare a actelor normative de la nivelul executivului.

MCPDC va dezvolta Registrul Unic al Transparenței Intereselor, o inițiativă care, pe bază de conformare voluntară, va afișa informații despre persoanele juridice care interacționează cu autoritățile și instituțiile administrației publice centrale în legătură cu promovarea de documente de politici publice și acte normative, în etapa premergătoare procedurii reglementate prin Legea nr. 52/2003.

Efectul măsurilor de transparență instituțională va fi în continuare potențat prin corelarea SNA cu acțiunile legate de guvernare deschisă. De altfel, aderarea la OGP a pus accentul pe promovarea de către Guvern a transparenței guvernamentale, încurajarea participării civice la viaa publică, folosirea noilor tehnologii în administrație și combaterea corupției. Cancelaria Primului-Ministru, alături de MCPDC și MJ, își asumă în Planul național de acțiune 2016-2018 în cadrul Parteneriatului pentru Guvernare Deschis o serie de angajamente ce vizează teme complementare, inclusiv măsurile asumate de Guvernul României la Summit-ul Anticorupție de la Londra.

[1] Memorandumul cu tema „Creșterea transparenței și standardizarea afișării informațiilor de interes public”

Obiectiv specific 1.1 - Creșterea transparenței instituționale și a proceselor decizionale

Acțiuni principale:

1. Dezvoltarea conceptului Registrului Unic al Transparenței Intereselor – RUTI (www.ruti.gov.ro) – (Angajament OGP/ Summit Londra);
2. Testarea și reglementarea Registrului Unic al Transparenței Intereselor;
3. Completarea legislației și revizuirea mecanismelor instituționale privind accesul la informații de interes public și transparent decizional ;
4. Dezvoltarea de schimburi de bune practici, asistență , cursuri de formare pentru creșterea capacității instituțiilor publice de a furniza informații de interes public și de a asigura un proces participativ de calitate;
5. Monitorizarea aplicării Memorandumului adoptat de Guvern în martie 2016, cu tema “Creșterea transparenței și standardizarea afișării informațiilor de interes public”;
6. Monitorizarea aplicării Ghidului privind consultarea publică în administrația publică ;
7. Dezvoltarea platformei transparenta.gov.ro;
8. Dezvoltarea platformei consultare.gov.ro ca platformă de asigurare a creșterii transparenței decizionale;
9. Cooperarea cu structurile asociative ale autorităților administrației publice locale și cu organizațiile societății civile în vederea unei mai bune implementări a guvernării deschise la nivel local și central.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1.	MCPDC în cooperare cu Cancelaria Primului-Ministru și Ministerul Justiției	Septembrie 2016	8.000.000 lei
2.	MCPDC	Septembrie 2016 - 2020	
3.		În permanență	
4.		În permanență	
5.		În permanență , trimestrial	
6.		În permanență	
7.	MCDPC și Cancelaria Primului-Ministru	Aprilie 2017	
8.		Iunie 2017	
9.	Cancelaria Primului – Ministru, MCDPC în cooperare cu MDRAP și asociațiile reprezentative ale UAT-urilor.	În permanență	

Obiectiv specific 1.2 - Creșterea transparenței proceselor de administrare a resurselor publice

Acțiuni principale:

1. Revizuirea și publicarea în format deschis a tuturor procedurilor de alocare a resurselor publice prin intermediul Fondului de Rezervă aflat la dispoziția Guvernului și Programul Național pentru Dezvoltare Locală ; după stabilirea unui etalon, extinderea regulilor de transparență la nivelul tuturor fondurilor speciale gestionate de autoritățile publice centrale și locale;
2. Publicarea anuală a informațiilor privind utilizarea publică și reutilizarea socială a bunurilor confiscate în cadrul procedurilor judiciare penale (Angajament OGP/Summit Londra);
3. Implementarea *open contracting data standard* la nivelul următoarelor sectoare publice: infrastructură , energie, sănătate. Extinderea ulterioară a aplicării standardului la nivel național (Angajament OGP/Summit Londra);
4. Publicarea în format deschis a datelor statistice privind rezultatele obținute în cadrul mecanismului de prevenire a conflictului de interese în achizițiile publice finanțate din fonduri naționale și europene;
5. Publicarea anuală , în format deschis, a indicatorilor de performanță elaborați și monitorizați în cadrul Strategiei Naționale Anticorupție (Angajament OGP/Summit Londra).

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	Guvernul României	Trim. IV 2016	14.000.000 lei
2	ANABI	Anual	
3	Cancelaria Primului - Ministru	2018	
4	ANI	Anual, începând cu 2017	
5	MJ	Anual, începând cu 2017	

6.2 Obiectiv general 2 – Creșterea integrității instituționale prin includerea măsurilor de prevenire a corupției ca elemente obligatorii ale planurilor manageriale și evaluarea lor periodică ca parte integrantă a performanței administrative

Legislația națională include un set complet de măsuri preventive, iar prezenta strategie îi propune să continue abordarea SNA 2012 – 2015 de asigurare a aplicării acestor măsuri la nivelul tuturor autorităților și instituțiilor publice centrale și locale. Eficiența redusă a măsurilor preventive a fost determinată de cele mai multe ori de o cunoaștere limitată de către conducerea instituțiilor publice a acestor măsuri, de bugetarea deficitară și nu în ultimul rând de nealocarea resurselor umane calificate pentru a pune în aplicare cadrul existent.

Prezenta strategie menține paradigma care a stat la baza SNA 2012 – 2015, și anume aceea a asimilării cu unelte de management a oricărui nou dosar al DNA și ANI. Astfel, se consolidează această abordare introducându-se mecanisme concrete de gestionare a ecului de management prin evaluări *ex-post*, dezvoltarea de măsuri particularizate post incident și corelarea evaluării performanței manageriale cu cea a integrității instituționale. Noua strategie promovează modelul de manager de instituție care se implică efectiv în promovarea integrității instituției, își oferă propriul exemplu de integritate și sancționează sau gestionează adecvat încălcările regulilor, de la cele mai mici, de tip abateri administrative, până la cele mai grave, de nivelul infracțiunilor. Totodată, sunt propuse modificări legislative privind trei dintre măsurile preventive care nu au îndeplinit eficiența în practică (consilierul de etică, interdicțiile post angajare și protecția avertizorului de integritate).

Obiectiv specific 2.1 – Îmbunătățirea capacității de gestionare a ecului de management prin corelarea instrumentelor administrative care au impact asupra identificării timpurii a riscurilor și vulnerabilităților instituționale

Acțiuni principale:

1. Auditarea internă, o dată la doi ani, a sistemului de prevenire a corupției la nivelul tuturor autorităților publice;
2. Revizuirea actelor normative în materie pentru asigurarea corelării standardelor de control managerial intern cu inventarul măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției;
3. Adoptarea cadrului normativ necesar pentru introducerea unei metodologii standard de evaluare a riscurilor de corupție și implementarea acesteia, la nivel central, ca premisă pentru actualizarea o dată la doi ani a planurilor de integritate;
4. Dezvoltarea unui mecanism instituțional de evaluare *ex-post* a incidentelor de integritate și de promovarea măsurilor preventive adaptate;
5. Publicarea listei de incidente de integritate și a măsurilor de remediere;
6. Testarea unei proceduri de expertizare anticorupție a proiectelor de acte normative care pot genera vulnerabilități în planul integrității instituționale;
7. Adoptarea unui standard de raportare anual referitor la modul de utilizare a banilor publici pentru atingerea obiectivelor instituției publice, ca premisă pentru stabilirea finanțării viitoare;

8. Stabilirea de ținte de management pentru funcțiile publice de conducere privind gradul de conformitate administrativ și de implementare a standardelor de integritate instituțional, precum și aplicarea corelativ de măsuri manageriale corective.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	Structurile de audit intern din cadrul instituțiilor publice	2018	Nu are implicații financiare suplimentare
2	SGG în cooperare cu MJ	2017	
3	MAI (DGA) în cooperare cu MJ și cu un grup de lucru inter – instituțional constituit în acest scop	2017	
4	MJ în cooperare cu DNA, ANI, PCCJ și DGA	2017	
5		Anual, începând cu 2017	
6	MJ	2017	
7	Cancelaria Primului - Ministru în cooperare cu ANFP, MFP și MCPDC	2017	
8	Cancelaria Primului - Ministru în cooperare cu SGG	2017	

Obiectiv specific 2.2 – Creșterea eficienței măsurilor preventive anticorupție prin remedierea lacunelor și a inconsistențelor legislative cu privire la consilierul de etică, protecția avertizorului de integritate și interdicțiile post-angajare (pantouflage-ul)

Acțiuni principale:

1. Revizuirea și completarea cadrului normativ privind consilierul de etică prin consolidarea statutului și mandatului acestuia, inclusiv prin asigurarea resurselor necesare;
2. Elaborarea cadrului normativ secundar și terțiar în vederea garantării protecției avertizorilor de integritate;
3. Completarea cadrului normativ prin extinderea ariei de aplicare a interdicțiilor la migrarea angajaților din sectorul public în cel privat și reglementarea mecanismelor de control al respectării acestor interdicții, precum și a cadrului sancționator.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	MDRAP și ANFP	2017	10.000.000 lei
2	MJ	2017	
3	MFP, MFE în cooperare cu MJ și MMFPSPV	2018	

6.3 Obiectiv general 3 – Consolidarea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sectoare și domenii de activitate prioritare

SNA 2016 – 2020 va continua să acorde prioritate măsurilor preventive în acele sectoare expuse la corupție. Progresul limitat al prevenției în intervalul 2012 – 2015 a condus la alegerea strategică de a menține sectoarele identificate în strategia anterioară și suplimentarea acestora cu cele ale educației și științei. Aceasta secțiune reflectă, totodată, cele mai recente angajamente asumate de România în plan internațional în cadrul Summit-ului Anticorupție de la Londra, incluzând aici OGP, Recomandările GRECO din rundele III și IV de evaluare, precum și reiterarea unui obiectiv strategic național, aderarea la OCDE, inclusiv la Convenția și Grupul de lucru anticorupție.

Obiectiv specific 3.1 – Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sistemul public de sănătate

Acțiuni principale:

1. Înfăptuirea și operaționalizarea unei structuri de integritate unitare pentru sistemul de sănătate și pentru cel al asigurărilor sociale de sănătate;
2. Publicarea informațiilor privind toate contractele publice legate de sistemul de sănătate și a execuției acestora, precum și extinderea sistemului de achiziții publice organizate în mod centralizat;
3. Publicarea veniturilor și cheltuielilor instituțiilor din sistemul de sănătate, resurselor umane existente și prognozate, a sponsorizărilor primite, a arieratelor din sistem și altor indicatori care reflectă performanța managerială; datele vor fi publicate în format deschis prin dezvoltarea Platformei de Monitorizare a Veniturilor și Cheltuielilor pentru spitalele din sistemul public și privat de sănătate;
4. Cooperarea cu reprezentanții industriei farmaceutice pentru creșterea transparenței interacțiunii și limitarea oportunităților de corupție în relația medic – companii producătoare;
5. Publicarea criteriilor de alocare a fondurilor și de evaluare a calității serviciilor medicale prestate de furnizori, precum și analiza periodică a gradului de respectare a conformității cu acestea;
6. Dezvoltarea și publicarea indexului integrității în spitalele publice prin agregarea indicatorilor privind incidente de integritate, evaluarea calității serviciului de către pacient, transparența instituțională;
7. Consolidarea și dezvoltarea parteneriatelor cu instituțiile specializate și cu mediul privat specializat în vederea prevenirii fraudelor și corupției în sistemul de sănătate;
8. Elaborarea și publicarea unor criterii transparente pentru aprobarea medicamentelor și dispozitivelor medicale acordate pacienților în sistemul public de asigurări de sănătate;
9. Crearea unui mecanism de diagnosticare a reacției mediului concurențial în domeniul medicamentelor pentru evitarea blocajelor în aprovizionarea sistemului public;
10. Informarea periodică a partenerilor și beneficiarilor sistemului de sănătate cu privire la eficiența măsurilor anticorupție adoptate

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	MS, CNAS	2018	95.000.000 lei
2		2019	
3		2019	
4		2018	
5		2017 (publicarea criteriilor) Anual, începând cu 2018 (pentru analiza periodică)	
6		2018	
7		2019	
8		2018	
9		2018	
10		2020	

Obiectiv specific 3.2 - Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sistemul național de educație

Acțiuni principale:

1. Publicarea criteriilor și procedurilor de constituire a structurilor CNATDCU, precum și prezentarea periodică a rezultatelor activității acestora;
2. Introducerea unui sistem sancționator disuasiv anti-plagiat și dezvoltarea unui mecanism de avertizare și detectare timpurie a comportamentelor neconforme;

3. Adoptarea la nivel național a unui standard minimal de m suri preventive pentru asigurarea integrit ții concursurilor de inspector colar general, inspector colar general adjunct, directori ai Caselor Corpului Didactic i directori de unit ți de învățământ preuniversitar (se vor avea m suri precum securizarea lucr rilor, controlul încrucișat al acestora, rotația echipelor de evaluatori);
4. Introducerea disciplinei *Educație juridic* în curriculum-ul clasei a XI-a ca disciplin distinct ;
5. Monitorizarea video și audio a concursurilor și examenelor naționale organizate în sistemul educațional;
6. Elaborarea i diseminarea de bro uri, ghiduri i materiale cu caracter informativ privind riscurile i consecin ele faptelor de corup ie sau a incidentelor de integritate;
7. Organizarea la nivel național i local a dezbaterilor publice anticorup ie;
8. Desf urarea de campanii naționale i locale pentru promovarea unui comportament de recunoa tere i respingere a corup iei, inclusiv prin parteneriate coal – comunitate – familie;
9. Ini ierea i derularea de proiecte comune cu instituții/organiza ii guvernamentale specializate în domeniul anticorup ie.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1.	MENCS	2016 - 2017	8.000.000 lei
2.	MENCS i universit ți	2016-2020	
3.	MENCS, inspectorate colare i CCD, unit ți de învățământ preuniversitar	2016-2017	
4.	MENCS în cooperare cu MJ, MP, CSM i universit ți	Activitate cu caracter permanent	
5.	MENCS, ISJ/ISMB, conducerea unit ților de învățământ	În timpul examenelor i concursurilor naționale	
6.	MENCS în cooperare cu MJ, MP, CSM i alte institu ii cu atribu ii în prevenirea i combaterea corup iei	Activitate cu caracter permanent	
7.	MENCS, inspectorate colare, universit i,	Activitate cu caracter permanent i evaluare semestrial	
8.	în cooperare cu MJ i institu iile cu atribu ii în prevenirea i combaterea corup iei		
9.	MENCS, inspectorate colare, universit i i ONG-uri în cooperare cu MJ i institu iile cu atribu ii în prevenirea i combaterea corup iei	Activitate cu caracter permanent i evaluare semestrial	

Obiectiv specific 3.3 - Cre terea integrit ții, reducerea vulnerabilit ților și a riscurilor de corupție în activitatea membrilor Parlamentului

Acțiuni principale:

1. Îmbun t irea transparen ei procesului legislativ (i) prin dezvoltarea în continuare a regulilor privind dezbaterile, consult rile i audierile publice, incluzând criteriile pentru un num r limitat de circumstan e în care s fie inute edin e secrete i asigurarea implement rii acestora în practic ; (ii) prin evaluarea practicii existente i revizuirea în consecin a regulilor pentru a asigura publicitatea în timp util a proiectelor legislative, amendamentelor la aceste proiecte, precum i a agendelor i rezultatelor edin elor comisiilor, i pentru a asigura termene adecvate pentru depunerea amendamentelor i (iii) prin luarea m surilor corespunz toare pentru ca procedura de urgen s fie aplicat cu titlu de excep ie într-un num r limitat de circumstan e (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 21);
2. (i) Dezvoltarea unui cod de conduit pentru membrii Parlamentului i (ii) asigurarea existen ei unui mecanism de respectare a acestuia atunci când este necesar; (m sur restanta SNA 2012 – 2015 i recomandare GRECO runda a IV-a - paragraful 25);

3. Stabilirea unui set robust de restricții cu privire la cadouri, ospitalitate, favoruri și alte beneficii pentru parlamentari și asigurarea ca un astfel de sistem este înțeles și aplicat în mod corespunzător (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 32);
4. Introducerea de reguli privind modul în care membrii Parlamentului să interacționeze cu persoane care desfășoară activități de lobby și alții care încearcă să influențeze procesul legislativ (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 42);
5. Analizarea și îmbunătățirea sistemului de imunitate al parlamentarilor în exercițiu, inclusiv al aceluia care sunt actuali sau fosti membri ai Guvernului, inclusiv prin reglementarea unor criterii clare și obiective privind deciziile de ridicare a imunității și prin renunțarea la necesitatea ca organele de urmărire penală să înainteze întregul dosar (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 61);
6. Autoritatea parlamentară să înființeze pentru membrii săi (i) un sistem de consiliere prin care parlamentarii să poată solicita sfaturi în materie de integritate și (ii) să ofere formare specializată și regulată cu privire la implicațiile normelor existente și a celor care vor fi adoptate în materia prezervării integrității parlamentarilor, inclusiv viitorul Cod de conduită (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 62);
7. Modificarea Regulamentelor Camerei Deputaților și Senatului și a altor acte normative în materie, în sensul de a pune pe ordinea de zi a primeiedințe în plen cererile de ridicare a imunității parlamentarilor și soluționarea acestor cereri în termen de cel mult 72 de ore (măsură restantă SNA 2012 – 2015);
8. Organizarea de seminarii, consultări și dezbateri publice periodice pentru diseminarea bunelor practici privind integritatea în rândul parlamentarilor și creșterea încrederii cetățenilor (măsură preluată din SNA 2012 – 2015).

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1.	Parlamentul României	Trim. II 2017	8.000.000 lei
2.		Trim. II 2017	
3.		Trim. II 2017	
4.		Trim. II 2017	
5.		Trim. II 2017	
6.		Trim. II 2017	
7.		2017	
8.		2017 - 2020	

Obiectiv specific 3.4 - Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în sistemul judiciar

Acțiuni principale:

1. Implementarea unui plan multianual de acțiune pentru promovarea integrității în sistemul judiciar;
2. Completarea Codului de etică al judecătorilor și procurorilor în așa manieră, încât să ofere îndrumare potrivit în special cu privire la conflictele de interese (e.g. exemple, tipuri), incompatibilități și activități accesorii, imparțialitate și alte aspecte relevante acestea (incluzând mai ales acceptarea cadourilor și a altor avantaje, conduita în viața privată) (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 97);
3. Adresarea riscurilor de integritate ale judecătorilor și procurorilor, în special prin (i) abordarea de către Consiliul Superior al Magistraturii și Inspecția Judiciară a unui rol mai activ în materie de analiză, informare și îndrumare și (ii) consolidarea rolului și eficienței titularilor funcțiilor de conducere din fruntea instanțelor și parchetelor, fără a fi afectată independența judecătorilor și procurorilor (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 114);
4. Creșterea eforturilor de formare și conștientizare cu privire la integritate și componentele preventive ale politicilor anticorupție, inclusiv pentru judecătorii și procurorii în funcție (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 119).

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1.	CSM	2017 - 2020	12.000.000 lei
2.		Trim. II 2017	
3.		Trim. II 2017	
4.	CSM și INM	Trim. II 2017	

Obiectiv specific 3.5 - Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale

Ațiuni principale:

- Organizarea periodică de câte trei AEP a unor sesiuni de formare pentru reprezentanții partidelor politice;
- Asigurarea publicității surselor de finanțare a activității partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și cheltuielile aferente;
- Dezvoltarea și utilizarea programelor informatice pentru eliminarea votului multiplu și a votului exprimat fără drept;
- Asigurarea resurselor necesare pentru o selecție competitivă a oficialilor electorali și dezvoltarea unui modul de pregătire specializat pentru aceștia;
- Clarificarea modului în care activitatea financiară a diferitelor tipuri de structuri ale partidelor politice este contabilizată în conturile partidelor politice și examinarea modalității de a crește transparența contribuțiilor „terelor proprii” (de exemplu, entități separate, grupuri de interese) (recomandare GRECO runda a III-a de evaluare - parțial implementat);
- Solicitarea partidelor politice de a prezenta conturile consolidate către Autoritatea Electorală Permanentă și de a face un rezumat adecvat la dispoziția publicului – (recomandare GRECO runda a III-a de evaluare - parțial implementat);
- Luarea de măsuri adecvate pentru a se asigura că donațiile în natură de către partide și participanții la campania electorală (altele decât munca de voluntariat de către non-profesioniști) sunt corect identificate și contabilizate la valoarea lor de piață, sub formă de donații, și pentru a clarifica situația juridică a împrumuturilor – (recomandare GRECO runda a III-a de evaluare - parțial implementat);
- Înregistrarea, ca regulă, a tuturor donațiilor și includerea lor în documentele contabile ale partidelor politice și ale participanților la campanie, precum și introducerea unei cerințe ca toate donațiile care depășesc un anumit prag să se execute prin intermediul sistemului bancar – (recomandare GRECO parțial implementat);
- Creșterea sancțiunilor aplicabile în conformitate cu Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, astfel încât toate încălcările să fie pasibile de sancțiuni eficiente, proporționale și cu efect de descurajare – (recomandare GRECO parțial implementat).

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1.	AEP	Periodic. La începutul fiecărei campanii electorale și campanii pentru referendum	4.000.000 lei
2.		Anual. La sfârșitul fiecărei campanii electorale și campanii pentru referendum	
3.		La fiecare scrutin	
4.		Permanent	
5.		31 iulie 2016	
6.		31 iulie 2016	

7.		31 iulie 2016	
8.		31 iulie 2016	
9.		31 iulie 2016	

Obiectiv specific 3.6 - Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în domeniul achizițiilor publice

Acțiuni principale:

1. Dezvoltarea unui mecanism de recompensare pentru ofertanții care s-au dovedit a fi integri în derularea afacerilor lor; (Angajament OGP/Summit Londra);
2. Dezvoltarea unei baze de date accesibile publicului privind societățile cu condamnări definitive, precum și cu cele care nu au executat în mod corespunzător contractele atribuite în cadrul procedurilor de achiziții publice; (Angajament OGP/Summit Londra);
3. Evaluarea *ex-ante* a documentațiilor de atribuire aflate sub pragurile de verificare obligatorie prin aplicarea metodologiei aprobate prin Ordinul Președintelui ANAP nr. 264/2016;
4. Publicarea în SEAP a modificărilor care determină o creștere a prețului, o prelungire a duratei de execuție sau o extindere/reducere considerabilă a obiectului contractului;
5. Organizarea periodică de cursuri de formare profesională multidisciplinară pentru promovarea bunelor practici naționale și internaționale în materia achizițiilor publice;
6. Analizarea practicii judiciare în materie de achiziții publice și evaziune fiscală, analiză utilă pentru unificarea practicii, inclusiv prin promovarea recursurilor în interesul legii.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1.	ANAP în cooperare cu MJ	2018	6.000.000 lei
2.	ANAP în cooperare cu AADR	2018	
3.	ANAP	2016	
4.	ANAP în cooperare cu AADR	2018	
5.	ANAP în cooperare cu INM, ANFP și MJ	2016 - 2020	
6.	MJ și PICCJ	2016 - 2020	

Obiectiv specific 3.7 - Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în mediul de afaceri

Acțiuni principale:

1. Continuarea demersurilor României de a deveni membru cu drepturi depline al OCDE și al grupurilor de lucru relevante ale organizației, și, în special, în Grupul de lucru Anti-rit. Aceasta presupune, de asemenea, aderarea la Convenția OCDE și punerea în aplicare a acesteia (Angajament Summit Londra);
2. Identificarea, descurajarea și sancționarea în elegerilor anticoncurențiale;
3. Implementarea planurilor de integritate ca cerințe obligatorii pentru întreprinderile publice (Angajament Summit Londra);
4. Realizarea schimbului de bune practici în implementarea programelor de integritate între mediul privat și sectorul public;
5. Organizarea de consultări publice periodice între reprezentanții sectorului public și mediul de afaceri cu privire la agenda națională anticorupție și politicile publice cu impact asupra activității economice;
6. Disseminarea politicilor și programelor anti-rit dezvoltate la nivelul companiilor inclusiv prin aducerea acestora la cunoștința posibilor contractori și furnizori și solicitarea respectării unor standarde echivalente.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1.	MJ în cooperare cu Cancelaria Primului-	Permanent, cu evaluare	

	Ministru, DNA și MAE	anual	6.000.000 lei
2.	Consiliul Concurenței	2019	
3.	MECRMA în cooperare cu MFP, ME, MT și MJ	2017	
4.	MJ și reprezentanții platformei de cooperare cu mediul de afaceri	2020	
5.		2018	
6.		2020	

Obiectiv specific 3.8 - Creșterea integrității, reducerea vulnerabilităților și a riscurilor de corupție în administrația publică locală

Acțiuni principale:

1. Identificarea, pe fiecare tip de unitate administrativ teritorial, a procedurilor administrative care sunt cele mai vulnerabile la corupție, pentru eliberarea certificatelor și autorizațiilor (cel puțin trei proceduri);
2. Revizuirea și simplificarea procedurilor administrative inclusiv prin utilizarea noilor tehnologii ale informației în vederea furnizării serviciilor publice online;
3. Generarea unui index al integrității în cadrul administrației publice locale prin agregarea indicatorilor privind incidentele de integritate, evaluarea calității serviciului de către public și transparența instituțională;
4. Elaborarea unui studiu privind gradul de adecvare a structurilor organizatorice de la nivelul UAT-urilor prin raportare la standardele de cost și populația deservită;
5. Implementarea metodologiei de identificare a riscurilor și vulnerabilităților la corupție (autorități ale administrației publice locale) elaborată de MDRAP cel puțin la nivelul consiliilor județene și municipiilor;
6. Derularea de campanii de conștientizare, organizarea de dezbateri publice periodice în plan local și promovarea bunelor practici anticorupție;
7. Realizarea unor proiecte/activități în comun cu participarea autorităților publice locale și a reprezentanților societății civile, având ca obiectiv prevenirea corupției, promovarea eticii și integrității;
8. Dezvoltarea, cu sprijinul structurilor asociative, a unor rețele de elaborare și evaluare a politicilor publice anticorupție de la nivel local;
9. Elaborarea/actualizarea și implementarea codurilor de conduită la nivelul instituțiilor administrației publice locale.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	MDRAP în cooperare cu asociațiile reprezentative ale UAT – urilor.	2017	60.000.000 lei
2		2018	
3		2018	
4		2019	
5		2017 - 2020	
6		2020	
7		2020	
8		2018	
9		2017	

6.4 Obiectiv general 4 - Creșterea gradului de cunoaștere și înțelegere a standardelor de integritate de către angajați și beneficiarii serviciilor publice

Cunoașterea insuficientă a normelor de integritate, neasimilarea corectă a conceptului de etică sau tratarea marginală a acestor teme în programele de formare profesională au condus, în ultimii 20 de ani, la crearea unei veritabile reticente colective în fața mersurilor anticorupție, altele decât cele de combatere. Instrumentele de evaluare a percepției publicului, a experiențelor directe sau indirecte cu fenomenul corupției, sau chiar studiul criminologic realizat recent de MJ arată un scepticism ridicat față de orice formă de remediere prin mersuri de prevenire sau educație.

Acest scepticism este totodată sporit de o legislație aparent inaccesibilă în absența unor explicații suplimentare sau supra-specializate pentru a-și atinge scopul. De altfel, doar începând cu anul 2015 putem spune că cetățenii au acces direct și gratuit la legislația națională consolidată, prin intermediul aplicației NLEX realizată de MJ ca parte a OGP. Similar, relativ recent putem semnala consistența demersurilor de diseminare a conceptului de educație juridică în rândul tinerilor.

Scopul legilor și al normelor secundare este acela de a genera, voluntar, practici standardizate de conduită profesională, prin raportare la principalele valori sociale apăsătoare fie prin norme de incriminare penală, fie prin cele de reglementare ale procedurilor administrative. Conduita astfel reglementată poate genera claritate cu privire la așteptările reciproce ale celui care reglementează și a celui a cărui activitate este reglementată, implicit a așteptărilor reciproce ale superiorului ierarhic în raporturile sale cu personalul de execuție și ale acestora în relație cu publicul, destinatarii serviciilor publice.

Recentele rezultate ale măsurilor de combatere a corupției pot genera numai într-o măsură redusă o schimbare de abordare. Pentru a schimba percepții, și de ce nu chiar mentalități, e nevoie de mult mai mult. E nevoie de adaptarea instrumentelor de educare a angajaților, de consistența demersului din partea instituției angajatoare și de stimularea conduitei corecte, etice. Demersul educativ nu trebuie însă să rămână unul direcționat exclusiv spre instituțiile publice. Publicul, de la cel tânăr până la cel adult sau vârstnic, este atins de fenomenul corupției și trebuie să-și cunoască drepturile, să aibă acces la mecanisme clare și eficiente de semnalare a corupției sau a iregularităților înalte, și nu în ultimul rând acces la informații privind finalitatea proceselor astfel inițiate.

Conceptul de etică de management utilizat de precedentă strategie anticorupție și preluat de prezentul document strategic își găsește recent cea mai brutală exemplificare prin tragedia "Colectiv". După acest moment, orice mesaj public sau campanie de informare este un simplu exercițiu de imagine dacă nu pleacă de la înțelegerea corectă a ideii că alimentarea fenomenului corupției, prin fraudarea sistemelor de achiziții publice, gestionarea clientelărilor resurselor publice sau chiar și printr-o simplă "atenție" la medic sau la profesor nu face decât să hrănească noi tragedii. Prezenta strategie propune ca victimele corupției să beneficieze de informații corecte, transparente și utile pentru apărarea și exercitarea drepturilor lor. Spre acest public țintă vor fi îndreptate prioritar resursele alocate prezentei strategii, inclusiv sub forma reutilizării sociale a bunurilor sau sumelor confiscate de stat în procedurile judiciare penale.

Obiectiv specific 4.1 - Creșterea gradului de educație anticorupție a personalului din cadrul autorităților și instituțiilor publice de la nivel central și local

Acțiuni principale:

1. Dezvoltarea de către MJ a unui program anual, on-line, de formare profesională pe teme privind integritatea în funcția publică, cu caracter obligatoriu, dedicat personalului cu funcții de conducere și de execuție din instituțiile publice, (Angajament OGP/Angajament Summit Londra);
2. Organizarea și derularea de programe sectoriale de creștere a gradului de conștientizare și a nivelului de educație anticorupție în rândul personalului din administrația publică centrală și locală.

Măsură	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	MJ	2017-2020	30.000.000 lei
2	Instituțiile publice care dezvoltă strategii sectoriale anticorupție	2017-2020	

Obiectiv specific 4.2 - Creșterea gradului de informare a publicului cu privire la impactul fenomenului de corupție

Acțiuni principale:

1. Organizarea și derularea de către MJ a unei campanii de informare publică, în vederea creșterii gradului de conștientizare și a nivelului de educație anticorupție în rândul cetățenilor;
2. Organizarea și derularea de campanii sectoriale de informare publică, în vederea creșterii gradului de conștientizare și a nivelului de educației anticorupție în rândul cetățenilor.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	MJ	2017-2020	25.000.000 lei
2	Instituțiile publice care dezvolt strategii sectoriale anticorupție	2017-2020	

6.5 Obiectiv general 5 – Consolidarea performanței de combatere a corupției prin mijloace penale și administrative

În ultimii ani, România a făcut pași importanți în lupta împotriva corupției, de la etapa adoptării legilor și politicilor anticorupție la cea a asigurării unei puneri în aplicare eficiente a acestora.

În prezent, atât evaluările independente externe, cât și propriile analize interne reflectă în mod obiectiv rezultate consistente în lupta împotriva corupției în sectorul public și în cel privat. Dosarele de corupție la nivel înalt inițiate în mod independent de DNA, jurisprudența instanțelor judecătorești, precum și caracterul disuasiv al pedepselor pronunțate confirmă direcția corectă a măsurilor de combatere a fenomenului.

Similar, activitatea ANI înregistrează în mod constant și sistematic confirmări ale propriilor rapoarte în fața instanțelor judecătorești. Această activitate susținută de instituțiile emblematiche în lupta împotriva corupției - DNA și ANI – a condus la recunoașterea internațională a acestora ca parteneri serioși și furnizori de bune practici. Transferul de expertiză deținut de România în lupta împotriva corupției și punerea la dispoziția țărilor partenere a modelelor desprinse din experiența națională în lupta împotriva corupției este unul din angajamentele asumate de Guvernul României la Summit-ul de la Londra, împreună cu sprijinirea activității rețelelor de cooperare regională existente, precum RAI și Rețeaua Anticorupție pentru Europa de Est și Asia Centrală a OCDE, dar și inițiative cum ar fi propunerea Regatului Unit pentru crearea unei rețele a practicienilor în materia integrității instituționale.

Merită totodată semnalate rezultatele încurajatoare ale politicilor de combatere a corupției la nivel mic gestionate de către PCCJ, în cooperare cu DGA. Nu în ultimul rând, autoritățile naționale colaborează îndeaproape cu un număr semnificativ de instituții din alte jurisdicții pentru a urmări și recupera veniturile realizate prin fapte de corupție și de criminalitate organizată. În consecință, valoarea anuală a bunurilor sechestrate a depășit o jumătate de miliard de euro, iar nou-înființata ANABI este așteptat să genereze o creștere semnificativă a sumelor de bani recuperate din infracțiuni, printr-o cooperare strânsă cu ANAF, o rată crescută de recuperare a prejudiciilor.

Pe de altă parte, absența unei culturi și practici a cooperării între agențiile de control din diferite părți ale sistemului administrativ a condus la o presiune excesivă și aproape exclusivă a sistemului de corecție a iregularităților prin mijloace de drept penal. Acest aspect necesită atenție sporită. Unitățile de control sunt deficitare sub aspectul resurselor umane, iar zone strategice ca educația, sănătatea, companiile cu capital de stat sau infrastructura sunt practic lipsite de controale *ex-ante* pe bază de indicatori. Totodată, absența oricărui standard de colectare și raportare ierarhică a unor indicatori de „*administrative compliance*” (conformitate administrativă) și bună guvernare afectează calitatea evaluărilor de performanță managerială.

Obiectiv specific 5.1 - Continuarea progreselor înregistrate în investigarea cu imparțialitate și în soluționarea de către instanțe a faptelor de mare corupție la nivel local (BM 3 și 4 din MCV)

Acțiuni principale:

1. Continuarea efectuării de investigații profesionale și imparțiale în cazurile de competență DNA;

MINISTERUL JUSTIȚIEI

2. Alocarea unui sediu nou al DNA și asigurarea resurselor financiare necesare amenajării noului sediu;
3. Crearea unei unități logistice de sprijin tehnic al activității procurorilor anticorupție, prin dezvoltarea actualului Serviciu Tehnic, ca o consecință a Deciziei Curții Constituționale nr. 51/16.02.2016;
4. Asigurarea resurselor financiare pentru funcționarea în conformitate cu cerințele legale a unității logistice de sprijin tehnic al activității procurorilor anticorupție;
5. Asigurarea resurselor umane necesare desfășurării activităților de suport a investigațiilor în cauze de corupție la nivel înalt prin alocarea și bugetarea unui număr de 90 de posturi de ofițeri de poliție în cadrul DNA;
6. Dezvoltarea la nivelul DNA a unui compartiment de analiză a datelor privind infracțiunile de corupție aflate în competența Direcției;
7. Adoptarea de măsuri manageriale pentru judecarea într-un termen rezonabil a dosarelor de mare corupție la nivelul tuturor instanțelor de judecată competente;
8. Actualizarea strategiilor de combatere a corupției la nivel local elaborate de PÎCCJ;
9. Transmiterea de către instanțele de judecată în format electronic a hotărârilor de judecată definitive pronunțate în dosarele de competența DNA și publicarea acestora pe site-ul DNA, cu respectarea cadrului legal privind protecția datelor cu caracter personal.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	DNA	Anual	108.000.000 lei
2		2016	
3		2016 - 2017	
4		2016 - 2017	
5		2018	
6		2018	
7	ÎCCJ	2017	
8	PÎCCJ	2018	
9	Instanțele judecătorești	Permanent	

Obiectiv specific 5.2 - Îmbunătățirea activității de identificare, sancționare și de prevenire a cazurilor de incompatibilități, conflicte de interese și averi nejustificate (BM2 din MCV)

Acțiuni principale:

1. Adoptarea legislației necesare și asigurarea resurselor adecvate pentru mecanismul de control *ex-ante* care urmează să fie pus în aplicare de către ANI pentru procedurile de achiziții publice (Recomandare MCV/Angajament Summit Londra);
2. Continuarea activității de evaluare a averilor și a intereselor, a incompatibilităților și a conflictelor de interese și asigurarea unui follow-up eficient al cazurilor ANI care ajung pe rolul instanțelor de judecată sau al comisiilor de disciplină;
3. Adoptarea de măsuri pentru (i) a clarifica implicațiile pentru membrii Parlamentului ale prevederilor existente în materia conflictelor de interese, indiferent dacă un astfel de conflict poate fi pus în lumină și de către declarațiile de avere și de interese și (ii) a extinde definiția dincolo de interesele financiare personale și (iii) a introduce o cerință de dezvăluire ad-hoc atunci când un conflict între anumite interese private ale unui membru al Parlamentului poate apărea în raport cu o chestiune aflată în lucru în procedurile parlamentare – în plen sau în comisii – sau în altă activitate legată de mandatul acestuia (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 29);
4. (i) Realizarea unei evaluări adecvate a regulilor privind incompatibilitățile, mai ales a coerenței și asigurării respectării acestora în practică, pentru a identifica raionurile lipsei percepute de eficiență și operarea schimbărilor necesare; (ii) identificarea modalităților pentru a accelera și asigura respectarea hotărârilor judecătorești în materia incompatibilităților (recomandare GRECO runda a IV - paragraful 39);

MINISTERUL JUSTIȚIEI

5. Luarea în considerare a (i) creșterii în continuare a capacității Agenției Naționale de Integritate de procesare a datelor; (ii) consolidării abordării proactive în privința monitorizării declarațiilor de avere și de interese (recomandare GRECO runda a IV -paragraful 53);
6. Eficientizarea sistemului de declarare a averilor și a intereselor;
7. Asigurarea respectării normelor în materie de integritate în organizarea proceselor electorale;
8. Dinamizarea activității de prevenție, conștientizare și educație în cazul persoanelor care au obligația depunerii declarațiilor de avere și de interese;
9. Acordarea de asistență persoanelor care solicită clarificări cu privire la cadrul legislativ care guvernează sistemul de integritate;
10. Dinamizarea activității de cooperare cu instituțiile și autoritățile publice, precum și cu structurile asociative ale autorităților administrației publice locale;
11. Consolidarea parteneriatelor cu organizațiile non-guvernamentale;
12. Diseminarea conceptului de integritate în instituțiile de învățământ.

M sursa	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1.	Parlamentul României, ANI și Guvernul României	2016	20.000.000 lei
2.	ANI	Permanent	
3.	Parlamentul României, ANI și MJ	Trim. II 2017	
4.	ANI și MJ	Trim. II 2017	
5.	ANI și MJ	Trim. II 2017	
6.	ANI	2019	
7.		Anii electorali în intervalul 2016-2020	
8.		Permanent	
9.		Permanent	
10.		Permanent	
11.		Permanent	
12.		2018	

Obiectiv specific 5.3 - Consolidarea mecanismelor de control administrativ

Ațiuni principale:

1. Reglementarea unitară a funcției de control administrativ din autoritățile publice și companiile cu capital majoritar de stat, inclusiv prin consolidarea autonomiei operaționale a structurilor de control intern și alocarea resurselor adecvate;
2. Prioritizarea acțiunilor de control prin creșterea ponderii acestora în zone expuse la corupție precum educația, sănătatea, transporturile, companiile cu capital de stat;
3. Valorificarea rezultatelor activităților de control intern prin sesizarea organelor judiciare competente;
4. Aplicarea de sancțiuni disciplinare cu caracter disuasiv pentru încălcarea standardelor etice și de conduită anticorupție la nivelul tuturor funcțiilor și demnităților publice.

M sursa	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	Corpul de control al Primului-Ministru	2016	8.000.000 lei
2	Corpul de control al Primului-Ministru și	2020	
3	Corpurile de control din instituțiile publice	2020	
4	Toate instituțiile publice	2020	

Obiectiv specific 5.4 - Creșterea gradului de recuperare a produselor infracțiunilor urmând cele mai bune practici din alte state membre UE și consolidarea practicii judiciare

Acțiuni principale:

1. Transpunerea Directivei 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor și vârșite în Uniunea Europeană¹²;
2. Transpunerea Directivei 849/2015/UE privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei – Directiva a IV-a;
3. Dezvoltarea aplicațiilor ONRC, astfel încât informațiile privind beneficiarul real să fie puse la dispoziția instituțiilor abilitate să aplice legea, precum și asigurarea unui mandat legal pentru schimb de astfel de informații la nivel internațional, între rețelele de practicieni relevante (Angajament Summit Londra);
4. Asigurarea ANABI cu resursele și independența necesare pentru a putea deveni pe deplin operațional și pentru a cântărea un rol determinant în identificarea și recuperarea activelor (Angajament Summit Londra);
5. Returnarea produselor infracționalității înapoi către societate, prin reutilizarea socială și publică și asigurarea transparenței în ceea ce privește alocarea și utilizarea unor astfel de resurse (Angajament Summit Londra);
6. Continuarea utilizării cât mai bine a resurselor disponibile ale rețelelor internaționale de practicieni, cum ar fi Platforma ARO a UE, CARIN și, de asemenea, cooperarea cu partenerii în cazurile internaționale de corupție și de alte infracțiuni grave (Angajament Summit Londra);
7. Dezvoltarea unui mecanism integrat de monitorizare a măsurilor asigurătorii și a confiscărilor dispuse în cauzele vizând infracțiuni grave, inclusiv de corupție, precum și a stadiului valorificării bunurilor provenite din infracțiuni (Măsură restant SNA 2012 – 2015);
8. Diseminarea bunelor practici în materia identificării, confiscării și valorificării bunurilor provenite din infracțiuni de corupție și alte infracțiuni grave.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	MJ	Sem. II 2016	15.000.000 lei
2	ONPCSB	2017	
3	ONRC	2017	
4	MJ și ANABI	2017	
5	ANABI în cooperare cu parchetele,	2018	
6	instanțele judecătorești, MFP și ANAF	2020	
7		2019	
8		2020	

6.6. Obiectiv general 6 – Creșterea gradului de implementare a măsurilor anticorupție prin a probarea planului de integritate și autoevaluarea periodică la nivelul tuturor instituțiilor publice centrale și locale, inclusiv a celor subordonate, coordonate, aflate sub autoritate, precum și a societăților cu capital de stat

SNA 2016 – 2020 continuă abordarea strategiei precedente în ceea ce privește implementarea la nivelul autorităților și instituțiilor publice a planurilor de integritate. Astfel, pe lângă măsurile cu impact național care se regăsesc în prezentul document strategic, fiecare instituție care aderă la SNA urmează să își dezvolte propriul plan de integritate. Secretariatul tehnic al SNA va continua să ofere expertiză, îndrumare și suport pentru aceste demersuri. Pentru autoritățile publice locale, MJ va continua parteneriatul cu MDRAP, asigurând în acest fel coordonarea măsurilor de implementare a SNA și la nivel local.

¹² Cu excepția art. 10, transpus integral prin Legea nr. 318/2015 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Acțiuni principale:

1. Adoptarea declarației de aderare la valorile fundamentale, principiile, obiectivele și mecanismul de monitorizare al SNA și comunicarea către Secretariatul tehnic al SNA, inclusiv a listei structurilor subordonate/ coordonate/ aflate sub autoritate și a întreprinderilor publice care intră sub incidența SNA;
2. Consultarea angajaților în procesul de elaborare a planului de integritate;
3. Identificarea riscurilor și vulnerabilităților specifice instituției;
4. Identificarea măsurilor de remediere a vulnerabilităților specifice instituției, precum și a celor de implementare a standardelor de control managerial intern;
5. Aprobarea și distribuirea în cadrul instituției a planului și a declarației de aderare la SNA;
6. Evaluarea anuală a modului de implementare a planului și adaptarea acestuia la riscurile și vulnerabilitățile nou apărute;
7. Transmiterea contribuțiilor solicitate de secretariatul tehnic și participarea la activitățile de coordonare și monitorizare ale strategiei.

M sura	Instituții responsabile	Termen	Buget estimat
1	Toate instituțiile și autoritățile publice centrale și locale, inclusiv structurile subordonate, coordonate sau aflate în autoritatea acestora	3 luni de la aprobarea Strategiei	Urmează a fi identificat de fiecare instituție
2		Sem. II 2016	
3		Sem. II 2016	
4		Sem. II 2016	
5	Sem. II 2016		
6	Anual		
7	Permanent		

7.IMPLICAȚII JURIDICE

SNA pornește de la premisa stabilită legislative și instituțională a cadrului anticorupție care a generat performanță în activitatea DNA și ANI. Cu toate acestea, anumite intervenții asupra cadrului legislativ sunt necesare.

Principalele acte normative avute în vedere pentru a fi modificate sunt:

- Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 7/2004 privind Codul de conduită a funcționarilor publici, republicat;
- Legea nr. 477/2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice;
- Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, republicat, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii;
- Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicat, cu modificările și completările ulterioare;
- Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

Alte acte normative care e posibil să fie modificate pe perioada implementării SNA:

- Regulamentele Camerei Deputaților și Senatului;
- Legislația privind accesul la informații de interes public și transparentă decizional.

Acte normative noi:

- Cadrul normativ secundar în vederea garantării protecției avertizorilor de integritate;
- Act normativ privind activitatea de control intern;
- Act normativ privind controlul și sancționarea încălcării interdicțiilor post-angajare;
- Codul de conduită a membrilor Parlamentului.

Punerea în aplicare a măsurilor preconizate în prezenta strategie va implica și adoptarea de acte administrative cu caracter normativ ale instituțiilor implicate. De asemenea, vor fi adoptate dispoziții și ordine interne pentru delegarea sau detașarea în cadrul Secretariatului tehnic al SNA a unor experți din cadrul instituțiilor publice.

8. IMPLICAȚII BUCETARE

Pentru implementarea măsurilor cuprinse în inventarul măsurilor de transparentă instituțională și de prevenire a corupției (anexa 3 la H.G.) este necesar ca fiecare instituție publică cu un număr mediu de 50 de angajați să aloce, în medie, un buget de aproximativ 900.000 lei instituție/an (echivalentul a aproximativ 200.000 euro). Acest buget poate asigura o implementare minimală a standardelor legale în materie, prin desemnarea de persoane responsabile, cu o încărcătură echilibrată de sarcini de serviciu, formare profesională pe teme de integritate, infrastructură IT, inclusiv pagina WEB funcțională. Aceste măsuri fiind unele cu caracter recurent, deja reglementate de legislația în vigoare, ar trebui să se regăsească anual în buget. Pentru cazurile în care aceste resurse nu sunt încă acoperite, este important ca fiecare instituție publică să își revizuiască prioritățile de bugetare pentru a asigura reflectarea în bugetele pentru anii 2017 - 2020 a acestor resurse minimale. În plus, pentru măsurile cu caracter de noutate prevăzute în acest document strategic, este necesar un buget total de aproximativ 437.000.000 lei.

Finanțarea se va asigura prin bugetele instituțiilor implicate în implementarea SNA, cu posibilitatea apelării la surse externe, precum Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014-2020, în special **prin obiectivul 2.2. Creșterea transparenței, eticii și integrității la nivelul autorităților și instituțiilor publice**.

9. COORDONAREA IMPLEMENTĂRII ȘI MONITORIZAREA STRATEGIEI

9.1. Organisme responsabile cu coordonarea și monitorizarea implementării strategiei

Implementarea SNA se va realiza sub autoritatea și în coordonarea ministrului Justiției, cu raportare către Guvern. MJ va comunica, anual, Parlamentului României, o sinteză a stadiului implementării SNA. În sprijinul procesului de monitorizare se vor menține platformele de cooperare dezvoltate în cadrul SNA 2012-2015:

- a) platforma autorităților independente și a instituțiilor anticorupție;
- b) platforma administrației publice centrale;
- c) platforma administrației publice locale – coordonată în parteneriat cu MDRAP;
- d) platforma mediului de afaceri;
- e) platforma societății civile.

Platformele vor fi convocate semestrial sau ori de câte ori este nevoie. Pentru sprijinirea procesului de monitorizare și de implementare a măsurilor prevăzute de strategie, Direcția de Prevenire a Criminalității din cadrul MJ asigură și secretariatul tehnic al SNA.

9.2. Metodologia de monitorizare a SNA

Obiectivele procesului de monitorizare sunt:

- Identificarea progreselor înregistrate în implementarea SNA;
- Identificarea și corectarea problemelor practice apărute în aplicarea politicilor și normelor anticorupție;

- Creșterea gradului de cunoaștere a terenului și implementarea măsurilor de prevenire a corupției, în sectorul public și privat.

Secretariatul tehnic, cu sprijinul instituțiilor reprezentate la nivelul platformelor, va derula activități de monitorizare și suport instituțional pentru implementarea strategiei care vor include:

- centralizarea și actualizarea periodică a stadiului implementării inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției (anexa nr. 3 la H.G.), în baza rapoartelor de autoevaluare;
- generarea unui scor de tip *index al integrității instituționale* pentru sectoarele vulnerabile identificate în strategie, prin agregarea indicatorilor privind incidente de integritate, autoevaluarea implementării inventarului măsurilor de transparență instituțională și de prevenire a corupției, evaluarea calității serviciului publice, transparența instituțională;
- documentarea și diseminarea de bune practici anticorupție identificate;
- organizarea misiunilor de evaluare tematică;
- realizarea sondajelor de opinie anuale și continuarea studiilor criminologice;
- încheierea de protocoale de cooperare cu DNA, ANI, PÎCCJ și DGA, precum și cu alte instituții și alte autorități publice care dețin informații relevante privind incidentele de integritate;
- dezvoltarea unui mecanism instituțional de evaluare *ex-post* a incidentelor de integritate și de promovarea măsurilor preventive adaptate; publicarea listei de incidente de integritate și a măsurilor de remediere.

Stadiul implementării strategiei va fi evaluat pe baza unor rapoarte de monitorizare, elaborate anual de către secretariatul tehnic și vor include evaluări privind stadiul implementării strategiei, deficiențele constatate și recomandările pentru remediere. Rapoartele elaborate de secretariatul tehnic sunt prezentate la nivelul celor cinci platforme și debătute în cadrul Conferinței Anuale Anticorupție, organizate de regulă la data de 9 decembrie. Monitorizarea prin mecanismele măsurilor propuse mai sus se va completa cu concluziile rapoartelor periodice emise de CE (în cadrul MCV), GRECO și ONU, precum și alte inițiative regionale sau internaționale la care România este parte.

Pentru facilitarea procesului de monitorizare a strategiei și a accesului la date deschise, MJ va extinde sistemul informatic integrat de tip PORTAL. Acesta va asigura transmiterea, procesarea și analizarea rapoartelor, precum și accesarea de către instituțiile publice a informațiilor relevante și bunelor practici identificate în implementarea strategiei.

Procedurile de monitorizare urmează să fie detaliate în cadrul Metodologiei de monitorizare a implementării strategiei, aprobat prin Ordin al ministrului Justiției, după consultarea celor cinci platforme de cooperare.

9.3. Evaluarea *ex-post* a impactului strategiei

Evaluarea *ex-post* a impactului strategiei va urmări să analizeze modul de folosire a resurselor, realizarea impactului așteptat și eficiența intervențiilor. Se vor evalua factorii de succes sau de eșec, cât și sustenabilitatea rezultatelor și impactului SNA. Pentru o evaluare adecvată a rezultatelor SNA, evaluarea *ex-post* trebuie realizată după trecerea unui anumit timp de la implementare. În acest scop pot fi contractați evaluatori externi.